Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 21 (13645) | 1972 оной январиин 26, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ЭР БҮХЭНОО— ...ДЭР УРГАСАДА

...эдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түрүүшын hара дүү-...э байна. Энэ жэлдэ республикын механизаторнуудай, ...адай, луговодуудай урда ехэшье, харюусалгатайшье зо-...ууд табигдана.

...2 ондо бүхы республика дотороо дунда зэргээр гекта-...центнерhээ бага бэшэ ороohо таряа, 90—100 центнер ...бха, 120 центнер овощ, 180—200 центнер кукуруза, ...центнер үбhэ, тэрэ тоодо уhалагдадаг сабшалангай ...бүриhөө 15—20 центнер үбhэ ургуулжа абаха — иимэ ...с уялганууд hаяхан боложо үнгэрhэн республикын меха-...нуудай, таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй, луговодуу-...лөөн дээрэ баталагдан абтаhан байна.

...э ургаса абахын тула түрүүшүүлэй жэшээгээр ажалла-...артаа эзэн ёhоор хандажа, гектар бүхэниинь ашаг үрэ ...ээр хэрэглэхэ, бүхы техникээ шадабаритайгаар хүдэл-...таническа болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдээ газартаа ...р оруулха, таряалан, сабшалангаа оролдосотойгоор ...хэрэгтэй болоно. Мүн hайн шанартай үрэhөөр тарилга ...ургасынь хойноhоо зүбөөр харууhалха шухала. Эдэ гол ...үдые hайнаар дүүргэжэ шадаhан звенонууд, бригада-...ажахынууд ороohо таряанай, овощ болон хартаабхын, ...ой ургамалнууд болон үбhэ ногооной баян ургаса туйла-...hаниинь элитэ.

...нине манай эрхим механизаторнууд, түрүү звенонууд, ...рно-таряан ажалай бригаданууд болон лугомелиоративна ...дай дүршэл лаблажа үгэнэ. Жэлhээ жэлдэ баян ургаса ...г Хяагтын аймагай «Родина», Ранжуровай нэрэмжэтэ ...ууд, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра», «Родина» кол-..., Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз, ...жын бусад түрүү ажахынууд хабарай тарилгада эр-... hайнаар бэлдэдэг, илангаяа үрэhэ хүрэнгэеэ тарилгын ...н, хоёрдохи класста хүргэжэ, бултыень томо жэжээрнь ..., бүхы техникээ жэшээтэ hайнаар заhабарилдаг зан-... Тиигээд тэдэнэр газараа агротехническэ эрилтын ...гүнзэгыгөөр, жэгдээр хахалдаг, хабарай, намарай сэбэр ...ар бэлдэдэг, ургасаяа буртаг ногоогүй байлгадаг, на-... ургаса хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэдэг байха юм.

... юрын эрилтэнүүдые наринаар бэелүүлхэ, баримталха ...ломжонууд ажахы бүхэндэ бии. Имагтал тэрэнэй түлөө ..., ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, бэе бэедээ шанга эрилтэ та-...эрэгтэй.

...д бодото байдал хараад үзэхэдэ, таряалан, сабшалан-... ургаса абалгада hаад тойбо хүргэдэг баримтанууд, ду-...ууд жэл бүри дабтагдана. Мүнөө үедэ республикын кол-...колхозууд хабарай тарилгада хэр зэргэ бэлдэжэ байнаб ...хахада, дутуу дунда юумэнүүд захаhаа дайралдана. ...а хүрэнгын үрэhэ сэбэрлэхэ, хатааха, тарилгын шанар-...эхэ хүдэлмэри урда жэлнүүдтэл адли ехээр унжагайржа ...«Муу үрэhэнhөө hайн ургаса бү хүлеэ» гэдэг арадай ...гэ таряашан, механизатор бүхэн мэдэдэгшье hаа, жэл ...лээд ехэ тарилга муу үрэhөөр хэгдэнэ. Мүнөөшье, үбэ-...нда hарын дүүрэхэеэ байтар, республикымнай нэгэшье ...үрэhэеэ бүхыдэнь тарилгын шанарта хүргэжэ шадаагүй ...р. Зэдын, Яруунын, Кабанскын аймагуудай ажахынууд-...адhаа ехэнхи үрэhэниинь тарилгын шанарта хүргэгдөө-...э тон аюултай.

...энгын үрэhэ сэбэрлэхэ, хатааха түхеэрэлгэнүүд колхоз, ...уудта бии. Тэдэнээ дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэжэ, хабартаа ...р үрэhэеэ кара hалхинда хатааха, бүхы үрэhэеэ томо ...нь илгаха, хородохо хүдэлмэриие ажахынуудай агро-... механизаторнууд эмхидхэхэ үүргэтэй.

...ктор, машинануудай заhабарилгадашье дутагдалнууд ...ар. Түрүү ажахынуудай хабарай тарилгада хэрэглэгдэ-...никээ заhабарилжа дүүргэхэеэ байхада, олонхи колхоз, ...ууд энэ хүдэлмэрээ hая хахадлажа байха юм. Мүн заhа-...ын шанар хаа хаанагүй hайн гэхын аргагүй. Заhабарил-...раад байhан тракторнуудые, плуг, сеялкэнүүдые шал-...хэдэ, ямар нэгэн лэ дутагдалтай байдаг. Иимэ ушар ... Хурамхаанай аймагуудай ажахынуудта, «Сельхозтехни-...эдэлэй Тарбагатайн отделенидэ, Шэнэ-Бэрээнэй завод-...дэнэ.

...ктор, машинануудые түргэн болзорто заhабарилжа дүүр-...сэтэй мастерскойнууд колхоз, совхозуудта, республикын ...озтехника» нэгэдэлдэ бии. Имагтал заhабарилгашадай ...ень зүбөөр эмхидхэхэ, хэрэгтэй запчастьнуудаар саг ...ангаха болоно. Энэ талаар аймагуудай партийна, совет-...дөө ажахын органууд яаралтай хэмжээ абаха, техникэ ...илтын шанарые шалгаха зорилгоор хоорондоо мүрысэдэг ...уудай инженернүүд болон механизаторнуудые бэе бэе-...ылгээжэ, тарилгада техникэ хэр зэргэ бэлдэгдэнэб ...алгуулха шухала.

... шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ зөөхэ хүдэлмэри hай-...уулагдана гэхээр бэшэ. Олохон ажахынуудта наг шэбхэ ...ан, сабшалан дээрэ гаргаха хүдэлмэри гэдэргэ татагдана, ...льна үтэгжүүлгэ зөөхэ, тэрэниие зүбөөр хадагалха хэм-...абтанагүй. Энэ талаар арадай хиналтын бүлэгүүд, комите-...алгалта хэжэ, бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха гэ-...дохо ушартай.

...артаа таряалан уhалха хүдэлмэридэ эртээнhээ бэл-...дээрэhээ жэл бүри нилээд ехэ газар ундалуулагдангүй ...э. Уhалууридa түрүү арга дүршэл, техникэ бага хэрэг-.... Эдэ бүхы дутагдалнуудые мүнөө үедэ тэсэхын арга-...иимэhээ аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын ...ууд уhалагдадаг таряалангаа онсо хиналтада абажа, тэн-... шэмэ, ургаса ехэтэй ургамалнуудые тарижа, минераль-...үүлгэ горитой оруулжа, тэдэ газарые тусхай звенонууд-...ажа, тэндэhээ үндэр баян ургаса абаха хэрэгтэ бүхы ...лсүүлхэ уялгатай.

...ша ондо таряалан, сабшалан дээрэhээ баян ургаса аба-...ла хэхэ, бэелүүлхэ хүдэлмэри айхабтар ехэ байна. Теэд ...е хэхэ саг тон бага үлөө. Ушар тиимэhээ колхоз, совхо-... хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд республикын механи-...удай, таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй, луговодуудай ... дээрэ абтаhан социалис уялгануудые бэелүүлхэ талаар ... хэмжээ ябуулгануудые тодорхойлжо, тэдэнээ дүүргэхын ...шэмтэйгээр тэмсэхэ болоно.

...эр бүхэнөө — үндэр ургасада» гэhэн уряа доро ажалла-...анизатор, таряашан, луговод бүхэн, хүдөө ажахын мэр-...э бүхэн түрэл партиингаа XXIV съездын шиидхэбэриие ...ын түлөө бүхы мэргэжэл шадабаряа элсүүлхэ уялга-...972 он баян ургасын жэл болог лэ!

ШЭНЭ ҮБЭЛЖӨӨНДЭ

Цыден-Дамба Доржиевай отарын хонид мүнөө жэл шэнэ байрада үбэлжэжэ байна. Байрань уужам, hаруул, дулааншье.

«Коммунизм» колхозой энэ түрүү хонишон В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, 1970 ондо түл абалгаар Яруунынгаа аймаг дотор эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм.

Түсэбтэ шэнэ табан жэлэй эхин — 1971 ондо нүхэр Доржиевай отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абажа томо болгоhон байха юм. Юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ амжалтаяа улам арьбадхаха гэжэ шиидээд, оролдосотой hайнаар ажаллажа гараба. hүүлэй мэдээгээр отарадань 300 гаран хурьган абтанхай.

Хонишодой хэhэн ажал үндэрөөр сэгнэгдэжэ, тэдэнэр горитой урмашуулагдана. Ахалагша хонишон Ц-Д. Доржиев ВДНХ-да ошожо, мүнгэн медальда хүртөө hэн.

Ажалаа hайнаар хэжэ ябаха зуураа, эдэ хоёр арбан үхибүү үргэжэ хүн болгоо. Мүнөө Цыренжабай hамганайнь энгэртэ «Эхэ Герой» гэhэн алтан одотой медаль, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден яларна.

Ажалша бүхэриг энэ бүлэhөө үшөө нэгэ хонишон мүндэлбэ. Цыден-Дамба Цыбиковичэй ехэ хүбүүн Ендон 8-дахи класс дүүргэhэнэйнгээ удаа 4-5 жэлдэ эхэ, эсэгэтэеэ суг хони харалсаад, мүнөө жэл 545 түлгэ өөрөө даажа абаад байна.

Д.-Н. ЧИМИТОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Коммунизм» колхозой Мухар-Шэбэр нютагта түхеэрэгдэhэн Ц-Д. Доржиевай отарын шэнэ үбэлжөөн. Отарын хонид тобир тарганууд, хурьгалhан хонид амяарлуулагдажа, hайнаар эдеэлүүлэгдэнэ. **(1-дэхи зураг).** Ахалагша хонишон **Ц-Д. Доржиев (2-дохи зураг).**

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

XXIV ТҮСЭБТЭ ЮhЭДЭХИ
ЭРШЭ · ШАНАР · ДЭЛИСЭ

ОНЬhОН ТЕХНИКЭЕЭ ЗАhАБАРИЛНА

«Хабарай тарилгада намарhаа, хуряалгада хабарhаа бэлдэхэ хэрэгтэй» гэжэ таряашад хэлсэдэг гээшэ ааб даа. Манай «Шербинский» совхозой механизаторнууд тарилгынгаа оньhон техникэ саг болзортонь заhабарилха зорилго урдаа табинхай ажаллажа байна. Трактор заhабарилгада 15 хүн хүдэлнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай механизаторнууд 32 трактор, 32 сеялкэ заhабарилhан юм. Мүнөө январь hарын туршада манайхид 12 трактор, 15 сеялкэ заhабарилха түсэбтэй. Механизаторнууд Пуховской, Лебедев, Пермяков, Голубев гэгшэд халаанайнгаа нормые 110—120 процент дүүргэнэ. Оньhон техникэ заhабарилагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Үнгэрэгшэ оной IV кварталай дүнгөөр кузнечнэ цехэй хүдэлмэришэд түсэбөө 130 процент дүүргэжэ, нэгэдэхи hууриda гараа hэн. Тус цехэй хүдэлмэришэдтэ дамжуулгын вымпел 20 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаа. Хоёрдохи hуурида мотоор заhабарилдаг цехэй хүдэлмэришэд гараhан байна.

В. ТЕЛЕШЕВ.
Кабанскын аймаг.

ҮНЭН ШУДАРГЫ АЖАЛААР

Үбэлэй hарануудта ехэ hү hааха талаар дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, оролдосотойгоор ажаллажа байhан Аргатын үүлтэртэ үнеэдэй гүүртын hаалишад гүрэндэ hү тушааха даабаряа болзорhоонь уридшалан дүүргэhэн юм. Гүүртын түрүү hаалишад Санжидма Тарасова, Ханда Цыдыпова, Цырема Гунтупова гэгшэд hү hааха даабаряа сүм дүүргэжэ амжаhан байна. Мүнөө тус гүүртын малшад үбэлэй зургаан hарын туршада үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү hаахаар шиидэнхэй.

Б. ДОРЖИЕВ.
Хурамхаанай аймаг.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ ПРАГА ОШОО

Совет делегаци Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй ээлжээтэ зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадахын тула Прага ошохоёо январиин 24-дэ Москваhаа мордоhон байна. Делегациин бүридэлдэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев (делегациин толгойлогшо), СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагша К. В. Русаков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов гэгшэд оронхой.

Внуковска аэродром дээрэ тус делегациие нүхэд Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, В. Э. Дымшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР-эй оборонын министр А. А. Гречко, КПСС-эй ЦК-гай хэрэгүүдые эрхилэгшэ Г. С. Павлов, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагшадай нэгэдэхи орлогшонор О. Б. Рахманин, К. М. Боголюбов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ М. С. Смиртюков, СССР-эй гражданска авиациин министрэй нэгэдэхи орлогшо А. И. Семенков болон бусад тушаалтад үдэшөө.

ЧССР-эй хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуура даажа байhан этигэмжэтэ З. Хебен үдэшэгшэдэй дунда бии байба.

(ТАСС).

Партийна хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй hуралсал

Партийна хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй шадабари дээшэлүүлхэ курсын ээлжээтэ хэшээлнүүд январиин 24-дэ КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Партийна дээдэ hургуулида болобо. Союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудай, партиин крайкомууд болон обкомуудай эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин асуудалнуудые, партийна организацинуудай ажал ябуулгын бусад hалбаринуудые даадаг секретарьнууд эндэ hуража эхилээ.

Курсада сугларагшад hуралсалайнгаа түсэбтэй зохидхуулан; марксистско-ленинскэ теориин ба КПСС-эй политикын шухала асуудалнуудые коммунис байгуулалтын бодото хэрэгүүдтэй, партиин XXIV съездын табиhан зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор шудалха юм.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь И. В. Капитонов «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр бэелүүлэгдэхэ партийна байгуулалтын зарим асуудалнууд» гэhэн лекци hурагшадай үмэнэ уншаба.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ ЧЕХОСЛОВАКИИН НИИСЛЭЛДЭ

ПРАГА. (ТАСС). Совет делегаци Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй ээлжээтэ зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадахын тула январиин 24-дэ Прага ерээ.

СССР-эй, ЧССР-эй гүрэнэй тугуудаар гоёогдоhон Прагын аэродром дээрэ совет делегациие КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, ЧССР-эй Президент Л. Свобода, ЧССР-эй Правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд В. Биляк, П. Цолотка, К. Гофман, А. Индра, А. Капек, И. Кемпный, И. Корчак, В. Ленарт, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүдтэ кандидадууд М. Грушкович, В. Гула, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнар Я. Фойтик, О. Швестка, Ф. Ондржих, В. Свобода, КПЧ-гэй ЦК-гай гэшүүн, ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Хнеупек болон бусад партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшад, тэрэшэлэн ажалшадай түлөөлэгшэд угтаба.

СССР-hээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд С. В. Черноненко угтагшадай дунда бии байгаа.

ПРАГАДА ЕРЭБЭ

ПРАГА. (ТАСС). Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй нэгэдхэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай Маршал И. И. Якубовский, Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй нэгэдхэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник, армиин генерал С. М. Штеменко, тэрэшэлэн СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Н. Родионов Прагада ерээ.

(ТАСС).

Бангладешэй Арадай Республикын президент, дээдэ тушаал зэргэтэ д-р Абу Сайед Чоудрида, Бангладешэй Арадай Республикын премьер-министр, дээдэ тушаал зэргэтэ Шейх Маджибур Рахманда

ДАККА

Советскэ Союз бүхы гүрэнүүдэй адли тэгшэ эрхэтэй, хани барисаатай байхые хүсэдэг эб найрамдалта гадаадынгаа политикые баримталан, арадуудай өөhэдынгөө байдал ооhэдөө тодорхойлхо гол ёhонуудые хүтэлбэри болгон, Бангладешэй Арадай Республикые бүрин сүлөөтэ гүрэн гэжэ мэдэрhэн тухайдаа, тэрээнтэй дипломатическа харилсаа тогтоохоор, дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдые эльгээлсэхээр бэлэн байhан тухайдаа мэдүүлнэ.

Амгалан түбшэн, ажана тайбан байхыетнай, оронoо бүрин сүлөөтэ гүрэн болгон батадхаха, эб найрамдалта демократическа республика байгуулха хэрэгтээ амжалтануудые туйлахыетнай Танда, Бангладешэй арад зондо хүсэhэн хани ёhоной хүсэлэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, бүхы совет арадай үмэнэhөө, өөhэдынгөө зүгhөө эльгээнэбди.

Совет Социалис Республиканууд Союзай, Бангладешэй Арадай Республикын хоорондо үрэтэй hайн, хани ёhоной харилсаан амжалтатайгаар хүгжөөгдэхэ гэжэ, манай оронуудай арадуудай үндэhэн ашаг туhада, бүтэдэ ниитын эб найрамдал батадхалгын хэрэгтэ харюусаха гэжэ этигэнхэй байhанаа элирхэйлэн мэдүүлнэбди.

Хүндэлэн үлэгшэ

Н. ПОДГОРНЫЙ,
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ.

А. КОСЫГИН,
СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ.

Москва, Кремль.
1972 оной январиин 24.

ТЕОРЕТИЧЕСКЭ СЕМИНАРАЙ ...ҮРҮҮШЫН ХЭШЭЭЛ

...С-эй Буряадай обко-...эргэдэхи республикын ...бэрилхы хүдэлмэри-...эй теоретическэ се-...ай түрүүшын хэшээл ...эн субботодо болобо. ...минарта партиин об-... секретарьнууд, таhа-...аагшанар, республи-...инистрнүүдэй Сове-...үтэлбэрилэгшэд, ми-...нууд, управленинүүдэй ...нигууд, ведомствэ-... хүтэлбэрилэгшэд ...ана.

...минарай хэшээлнүүд ...аа хоёр дахин, суббо-...дэр үнгэргэгдэхэ.

...дэ hуралсагшад нимэнүүд лекцинүүдые шагнаха юм: «КПСС — коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ совет обществын хүтэлбэрилхы, ударидахы хүсэн мүн», «КПСС-эй XXIV съезд экономикые хүтэлбэрилхэ хэрэгые нарижуулан hайжаруулха тухай», «Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэ — КПСС-эй экономическа политикын үндэhэн шухала асуудал», «Мүнөө үе сагта совет обществын социально-политическэ хүгжэлтын гол асуудалнууд», «КПСС-эй XXIV съезд буржуазна, ревизионис номнолтой тэмсэхэ шухала асуудалнууд тухай», «Парти тухай Ленинэй hургаалай интернациональна удха шанар ба тэрэниие оппортунис ёhоор хазагайруулха ябадалые шүүмжэлгэ» болон бусад.

«КПСС—совет арадай эмхидхэхы ба политическэ хүтэлбэрилэгшэнь мүн» гэhэн темээр семинар болохо.

Үнгэрhэн теоретическэ семинарай хэшээл дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. Модогоев «КПСС — коммунизм байгуулгын түлөө тэмсэлдэ совет обществын хүтэлбэрилхы, ударидахы хүсэн мүн» гэhэн лекци уншаба.

ТОКИОДОХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ТОКИО. (ТАСС). Январиин 24-дэ СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр Такэо Фукуда эндэ хөөрэлдөөнүүдые хэбэ. Хани ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ хоёр талынхид совет-япон харилсаа үргэдхэлгын асуудалнуудые, тэрэшэлэн уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Гүрэнэй хилэ дабаhанай түлөө, Совет оронoй харьяата уhан соо далайн олзоборилго хуули бусаар хэhэнэй түлөө Советскэ Союзда сүүдлэгдэhэн япон 14 загаhашадта хүлисэл хайра олгохо гэhэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй шиидхэбэри тухай Японой правительствада А. А. Громыко мэдээсэбэ.

Иимэ энэрхы ябуулгын түлөө баясажа байhанаа Японой тала элирхэйлээ. Япон арад Советскэ Союзай хани ёhоной энэ ябуулгыень ехээр hайшааха байха гэжэ Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр Т. Фукуда мэдүүлбэ.

Т. Фукуда А. А. Громыкын хүндэлэлдэ үдын хоол эмхидхээ. Тэрэнэй үедэ министрнүүд үгэнүүдые хэлэбэд.

Загаhа барилгын, экономическа харилсаа холбооной олон асуудалнууд мүнөөдэрэй хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлэгдөө. Эдээнhээ харахада, харилсаагаа хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ амжалта туйлажа шадаха байhамнай элирбэ. Эбэй договор баталха арга боломжо бии гэhэн hанал намда түрөө гэжэ Японой министр мэдүүлбэ. Тиигэбэл бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдал бүри ехээр бэхижэхэ hэн гэбэ.

Манай харилсаае hайжаруулха хэрэгтэ туhа хүргэхын тула бидэ Японд ерээбди. Мүнөөдэрэй хөөрэлдөөнэй үедэ элдэб олон асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Хэрбээ хүсөөд байбал, — тиимэ хүсэлэн манда бии, — олон асуудал hайнаар шиидхэгдэжэ шадагдаха байха. Япон СССР хоёрой хоорондо эбэй договор баталха асуудалда ойшоолтойгоор хандана̄бди. Манай эдэ зүбшэлэлгэнүүдые СССР Япон хоёрой хоорондын хани харилсаа хүгжөөхэ алхам гээд хараха хэрэгтэй гэжэ А. А. Громыко тэмдэглэбэ.

ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛ ОЛОНИИТЫН СҮҮДЭЙ УРДА ЗОГСОБО

СОФИ. ТАСС-ай корреспондент Н. Кочешков иигэжэ дамжуулба: Вьетнамда эсэргүү балмад муухай аашануудые гаргажа байгаа американ эзэрхэг түримхэйшүүлые зэмэлхэ олониитын сүүд Софида Арадай армиин Түбэй байшангай Ехэ зал соо болоо. Энэ сүүд Эсэгэ оронoй фронтын Национальна соведээр, Вьетнамтай hаналаа нэгэдэхэ олониитын комитедээр. Эб найрамдал хамгаалха национальна комитедээр, Юристнүүдэй союзаар, оронoй олониитын бусад эмхинүүдээр эмхидхэгдээ. Болгариин мэдээжэ юрист, академик П. Стайнов сүүдые хүтэлбэрилбэ, «Социалистическое право» гэжэ журналай ахамад редактор Н. Цветковский олониитын гэмнэгшэ боложо үгэ хэлэбэ.

Вьетнамай, Лаосой, Камбоджын арадуудта эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулга хэhэнэй түлөө гэмнэгдэhэн американ империализмын балмад муухай аашануud тухай гэмнэлгын акт уншагдаба. Американ империалистнууд олон жэлэй турша соо уласхоорондын хуули заршамай бүхы гуримуудые эбдэн, эдэ оронууд дотор эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые үйлэдэнэ—амгалан зониие хюдана, гэр байшангууд ба больницануудые hандаргана, Дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ нютагай арад зондо гасалан зоболон ушаруулна гэжэ заагдана.

Олониитын зүгhөө гэмнэгшэ Н. Цветковский иигэжэ онсолон тэмдэглэбэ: Вьетнамда американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй хэhэн гэмтэ ябадалнуудынь тоо томшогүй олон. Гэхэтэй хамта, гэршэнэрэй хэлэhэн үгэнүүд шиидхэбэри гаргахаар шухала материал болоно.

Сүүдэй зүблөөнэй hүүлээр приговор уншагдаба. Вьетнамда олон тоото гэмтэ хэрэгүүдые үйлэдэhэнэй түлөө американ империализм зэмэтэй гэжэ приговор дотор мэдэрэгдэнэ. Эдэнэй түлөө харюусалга дааха ёhотой США-гай правительство Индохитадтахи дайнай бүхы ябуулгануудаа энэ дары болюулха, сэрэгүүдээ тэндэhээ гаргаха, өөhэдын хуби заяанай эзэд болохо арга боломжо Вьетнамай, Лаосой арадуудта олгохо ёhотой гэжэ тэмдэглэбэ.

АЖАЛШАДАЙ ЭДЭБХИ БАДАРУУЛАН

Манай турбадахи отделениин малшад, механизаторнууд Ивалгын туршалгын ажахын бүхы хүдэлмэришэдтэл адли юндэхэн табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлые амжалтатайгаар үдэшэбэ. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ партиин XXIV съездын табиhан туйлай ехэ зорилгонууд отделениин бүхы ажалшадай эдэбхи үүсхэлы улам дээшэлүүлhэн юм.

Отделенимнай партиина организаци ажалшадай эдэбхи үүсхэлые шэнэ табан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ, мал ажалhаа, тариан ажалhаа продукци абалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зоруулаа. Гушаад коммунистнуудhаа бүридэhэн манай отделениин партиина эхин организаци КПСС-эй XXIV съездын үнгэрhэнэй hүүлээр суглаануудые үнгэргэжэ, партиин эрилтэнүүдые хүтэлбэри болгон, табан жэлэй түрүүшын жэлдэ, мүн саашанхи үедэ отделениин малшад болон механизаторнуудай урда табигдаhан зорилгонуудтай танилсуулаа. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ мал ажалhаа, тарилан ажалhаа продукци абалгые ехээр болгохо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар абаhан социалис уялгануудаа малшад болон механизаторнууд ямараар дүүргэжэ байhан тухай асуудалда партиина организаци сагаа үргэлжэ анхаралаа хандуулаа.

Хабарай тарилгын эхилхын урдахана отделениин бүхы коммунистнуудай хабаадалгатайгаар партиина суглаан үнгэргэгдэжэ, тарилгын хүдэлмэриие богони болзор соо, шанар hайнтайгаар үнгэргэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн юм. Суглаанай шиидхэбэри дүүргэхэ талаар отделениин коммунистнууд эмхидхэлэй хүдэлмэри хэhэн байна. Хабарай тарилгын харюусалгатай хүдэлмэридэ үнинэй коммунистнууд механизаторнууд табигдаа. Улзытэ Дашинимаевич Дашинимаев дайнай үеhөө эхилээд, мүнөө хүрэтэр трактор жолоодожо, залуу коммунистнууд болон комсомолшуудта жэшээ харуулан ябадаг. Коммунистнууд Махутов, Данзанов, Бадмаев болон бусад тарилгын үедэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, социалис мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябаhан юм.

Үбhэ, тарян хуралгын хүдэлмэридэ мүн тэрэ саг соонь, эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ асуудалые отделениин коммунистнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэhэн юм. Тарян хуралгада хабаадаhан зарим коммунистнууд-механизаторнууд социалис мүрысөөндэ шалгаржа, гансаараа отделениин соогоо бэшэ, харин ажахы соогоо түрүүлжэ байна. Жэшээнь, үнинэй коммунист, бэрхэ механизатор Михаил Дмитриевич Перевалов тарян хуралгын үедэ комбайн жолоодожо, абаhан социалис уялгаhаа үлүү ехэ ороо сохижо, ажахы соогоо түрүүлээ. 150 түхэригэй мүнгэн шанда хүртөө.

Хабарай тарилгын, хуралгын үедэ механизаторнуудай оролдосотойгоор ажаллаhанай ашаар манай отделендэ орообото үргамалнуудай мүү бэшэ ургаса ургуулагдажа хурагдаhан байна. 857 гектар шэниисын га бүриhөө 10,6 центнер ургаса ургуулагдахаар уялга дотор хараалагдаhан байhаа hаа, үнэн дээрээ га бүриhөө 15 центнер ургаса хурягдаа.

Адууhа малhаа ашаг шэмэ абалгые дээшэлүүлхэ, социалис мүрысөөнэй ябасые хинан шалгаха асуудалые отделениин партиина организаци нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэжэ байгаа. Отделениин hаамхай үнеэдэй фермэнүүдтэ социалис мүрысөөнэй үргэноөр дэлгэрэhэнэй ашаар hү hааха жэлэй түсэб болон уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэhэн байна.

Отделениин бүхы hаалишад 1971 оной эхээр уялга абахадаа, үнеэн бүриhөө 2600 килограмм hү hаахаар шиидhэн юм. hаалишад хэлэhэндээ хүрэжэ, үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2925 килограмм hү hааха шадаа. Тиигэжэ уялгаар хараалагдаhанhаа орходоо hаамхай үнеэн бүриhөө 325 килограмм hүн үлүү ехээр абтаhан болоо. Отделенидэмнай хамта дээрээ hаалиин 4 фермэ бии юм. Эдэ фермэнүүдэй hаалишад тус тустаа ондо ондоо уялганууды абаhан юм. Коммунист Дэмбэрэн Базаровна Бадмаевай даадаг hаалиин гурбадахи фермын коллектив гансашье отделенидээ бэшэ, харин бүхы ажахы соогоо дээшэлүүлгэдэ бэрэ уялга абаhан байгаа. Тэрэдэхи hаалишад хэлэhэндээ хүрэхэ тула оролдосотой бэрхээр ажаллажа, hү hаалиин нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Фермынгээ hаамхай үнеэн бүриhөө 2719 килограмм hү hааха дотор хүрэхөөр зорилгоо. Тэрэ уялгань нэрэ түрэтэйгээр дүүргэгдэжэ, жэлэй дүнгөөр фермын hаамхай үнеэн бүриhөө 3136 килограмм hүн hаагдаа. Энэ фермын түрүү hаалишад бүри ехэ hү hааhан байна. Жэшээнь, Бимба Ринчиновна Гомбоева үнеэн бүриhөө 2719 килограмм hү hааха уялгатай бэйhан аад, 3542 килограмм hааже, фермэ соогоо түрүүлээ. Эндэхи hаалишад Е. Л. Санжиева, Н. О. Очирова гэгшэд мүн лэ hайн үрэ дүн туйлаhан байна. Манай отделениин 1, 2, 4-дэхи фермэнүүдэй коллективүүд дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудаа нилээд үлүүлэн дүүргэбэ. Фермэнүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр 4-дэхи фермын hаалишад ехэ hү hааhан байна. Эндэхи hаалишад үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2750 килограмм hү hааха уялгатай байhан аад, 3109 килограмм hү hаажа, hайн үрэ дүн туйлаа. Фермын эрхим hаалишан Дашима Гимпиндармаевна Очирова үнеэн бүриhөө 3696 килограмм hү hаажа, уялгаяа нилээд үлүүлэн дүүргэhэнэйнгээ түлөө ажахын хэдэн hаалишадтай хамта гарай часаар шагнагдахань.

Манай ажахын, тэрэ тоодо отделениин хонишодой үмэнэ ехэ харюусалгатай зорилго табигдаhхай. Тэдэнэр харууhалдаг малайнгаа үүлтэр hайжаруулха, тоо толгойень олошоруулха, ноохо абалгыень дээшэлүүлхэ талаар горитой ажал хэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй эхиндэ отделенимнай хонишод арга боломжоёо хаража үзөөд, 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абахаар шиидээд, хоорондоо мүрысөө дэлгэрүүлжэ эхилhэн юм. 1970 ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 140 хурьга абажа, 6,4 килограмм ноохо хайшалhан Егнин Бадмаев үнгэрэгшэ жэлэй мүрысөөнэй дүнгөөр мүн лэ отделени, ажахы соогоо түрүү hуури эзэлhэн байна. Энэ хонинюон үнгэрэгшэ жэл соо 100 эхэ хонин бүриhөө 121 хурьга абажа, 6,4 килограмм ноохо хайшалаа. Хонишодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Д. Ч. Бальжиров, Л-Ц. Т. Эрдынеев гэгшэд даадаг отарын хонишод эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, уялгаяа нилээд үлүүлэн дүүргэбэ. Д. Ч. Бальжиров, Л-Ц. Т. Эрдынеев гэгшэд даадаг отарын хонишод 100 толгой бүриhөө 113-110 хурьга абажа түлжүүлhэн байна.

Социалис мүрысөө улам hайнаар эмхидхэхэ тухай асуудалаар партиин ЦК-гай тогтоолой гарахатай hүүлээр отделениин бүхы коммунистнуудай хабаадалгатайгаар нэгэдэл партиина суглаан боложо, социалис мүрысөөнэй ямараар эмхидхэгдэжэ байhан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэhэн юм. Мүн тэрэ суглаан дээрэ малай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгын ябаса зүбшэн хэлсэгдэhэн байгаа.

Суглаанда хабаадаhан коммунистнууд мүрысөө эмхидхэлгые hайжаруулха тухай асуудалаар партиин ЦК-гай тогтоолой hайшаан дэмжэжэ зууралаа, отделени, ажахы соогоо социалис мүрысөө саашадаа улам дэлгэрүүлхэ шухала байhан тухай дурадхал, hанамжануудаа оруулhан байна.

Суглаанай шиидхэбэри дүүргэлтэ болгон, отделениимнай коммунистнууд малаа hайнаар ондо оруулха, hү hаалиа дээшэлүүлхэ, түл абалгын харюусалгатай хүдэлмэриие урагшатайгаар үнгэргэхэ асуудалда сар үргэлжэ hаналаа табина. Малай үбэлжэлгын 6 hарын турша hаамхай үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү hааха гэhэн уриатайгаар Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой hаалишадай хандалгые манай отделениин бүхы hаалишад hайшаан дэмжэжэ, үбэлэй үедэ hү hааха дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаа.

Үбэлэй үедэ үнеэн бүриhөө адаг 1350 килограмм hү hааха уялгын абтаашье hаань, манай отделениин hаалишад үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1550 килограмм hү hаахаар шиидэ. Отделениимнай 3-дахи фермын коллектив бүри ехэ уялга абажа, нэгэ үнеэнhээ 1640 килограммhаа доошо бэшэ hү hааха гэлсэhэн байна. 3-дахи, 4-дэхи фермын зарим hаалишад бүри ехэ уялга абаа. Жэшээнь, Д. Очирова, Б. Гомбоева гэгшэд тус тустаа үнеэн бүриhөө 1900 килограмм hү hаахаар шиидэнхэй. Дээшэлүүлэгдэhэн эдэ уялгануудаа заатагүй бэелүүлхын түлөө hаалишадай дунда шанга мүрысөөн дэлгэрбэ.

Түл абалгын халуун хаhа хонишодтомнай хүрэжэ ерэбэ. Энэ харюусалгатай үеые эмхи гуримтайгаар үнгэргэхын түлөө малшаднай хам оронхой.

Шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ малшад болон механизаторнуудай эршэ зориг, хүсэ шадал эмхидхэн элсүүлхэ гээшэ манай партиина эхин организациин коммунистнуудай нангин уялга болоно.

Б. ЦЫДЫПОВ,
отделениин партиина эхин организациин секретарь.
Улаан-Үдын аймаг.

ХАХАД ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛБЭ

«Октябрьский» совхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб, даабарие 152 процент дүүргэбэ. Һаяхан Улаан-Үдын мяханай комбинадта 337 хашарагуудые ажахын малшад тушаагаа. Мал шахалгада совхозой 3-дахи отделениин үхэршэн Л. Б. Бадмаева шалгаран гараба. Эндэхи малшадай эршэ зоригтойгоор ажаллаhанай ашаар тус совхоз гүрэндэ 1373 центнер эрхим тарган мал тушааба.

Мяханда үүсэлэгдэхэ хашараг бухэн 365 килограмм татана. Ябуулагдаhан малайнь 90 процент тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Үбэлэй hарануудта шахамалнуудаа hайнаар эдеэлүүлжэ, сүүдхын туршада тус бүхэниень дунда зэргээр 715 граммаар нэмээгээ бшуу. Мал шахан таргалуулгын гүүртэдэ Дэрэстэйн дунда hургуули дүүргэhэн комсомол хүбүүд Валерий Цыциков, Дамба Адуев гэгшэд шалгарба. Эдэ нүхэднай шахамалнуудтаа үдэр бүри 5 килограмм концентрат, тэды шэнээн зелёнко эдюулдэг байгаа. Тэдэнэр шахамалнуудаа үдэрэй туршада хэдэн дахин бүлеэн уhаар уhална.

В. БАШАРОВ.
Зэдын аймаг.

КПСС-эй райкомhоо репо...

Ехэ зама эхин

КПСС-эй Железнодорожно райкомдо энэ үдэр хүн олон байба. Тэдэнэй дунда хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд, студентнүүд. Эдэнэр hая бюрогой заседани дээрэ Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүндэ абтаhан хүнүүд.

Тэдэнэй дунда Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой слесарь-хабсаргагшад С. Филатов, Ю. Щепин, мүн энэ заводой мастер Г. Степанов, инженер В. Хворов, Буряадай хүдөө ажахын институдай студент Г. Филиппов болон бусад олон нүхэд. Эдэнэр бултадаа партийна билет барюулгын ёhололдо эндэ уригдаба ха юм.

Коммунизмын үзэл сурталда үнэн сэхэ ябахаб, Эхэ орон тушаагаа нюдэнэй сэсэгы мэтэ hанан дурдажа ябахаб, партиингаа хэрэгэй түлөө бүхы хүсэ шадалаа, оюун бодолоо зорюулхаб гэhэн гүн бодол эдэнэй арюун сэдьхэлдэ бүхөөр хадагданхай.

Гансал эдэнье бодолнууд толгойень эзэлhэн байхагүй. Эгээ мүнөө эрдэм наукын бадаржа, техническэ революциин хүгжэжэ байhан үе сагта коммунистын үмэнэ ехэ эрилтэ табигдана. Даалгагдаhан хэрэгэйнгээ түлөө тон ехэ харюусалгатай, дутуу дунда юумэнтэй эбсэшэгүй, эрдэм мэдэрэлээ ходо дээшэлүүлжэ ябаха уялгатайб гэжэ тэдэнэр баhал шэбшэжэ hууhан лэ байха.

Эдэнэр бултадаа ажалша бэрхэ, олониитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй урин сэдьхэлтэй, сэхэ шууд хүнүүд шуу. Партида абтаhан мастер Г. Степановта үгэhэн нэгэ зууршалга соо иигэжэ бэшээтэй: «...Мастер нүхэр Степанов ехэ эдэбхитэй, ухаамай бэрхэ, үйлэдбэри hайн мэдэдэг, хүнүүдтэй хүдэлжэ шадаха, абьяастай ажалша хүн байhанаа харуулаа. Техническэ болон политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхэ гэжэ ходо оролдожо ябадаг...»

«...Журам шангатай, ажалша бэрхэ, техникэ, эрдэм hайн мэдэхэ, ... халуун налты сэдьхэлтэй.., урагшаа эрмэлзэнхэй..., дутагдалтай эбсэшэгүй...» гэhэн сэдьхэл урмашуулмаар үгэнүүд тэдэнэрые партида абах... радхаhан коммунист... зууршалга соо бэшэгдэ...

Иигээд лэ удаа дара... тиин райкомой секретар... hаа улаан гадартай би... Билет барюулhан лэ хү... халуунаар амаршална, h... ханиие хүсэнэ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. ... Железнодорожно райком... тарь Л. Л. Болдонов ... хүдөө ажахын инстит... дент Геннадий Филипп... тийна билет барюулжа ...

2. Социалис Ажалай ... СССР-эй Верховно Сове... тат, Улаан-Үдын Ажал... Тугай орденто авиацион... дой директор С. И. Иса... эй гэшүүд боложо, hа... абаад байhан залуушуу... рэлдэжэ hууна.

С. ЦЫДЫПОВЭ...

МОДОШОДОЙ ШЭНЭ УЯЛГ...

Республикын модошодой дундаhаа нёдондо жэлэй түсэбые эгээл түрүүлэн дүүргэhэн Хандагатайн леспромхозой коллектив урдаа шэнэ зорилго табиба. Модо бэлэдхэхэ энэ жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргээд, даабариhаа гадуур 20 мянган кубометр модо оруулха гэжэ тэдэнэр шиидэ.

Алмалта, арьбалалтын гурим наринаар сахижа, 45 мянган түхэригэй алмалта хэхэ болоо. Мүн 6 мянган түхэригэй запасной частьнууд, 72 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаха юм. Модошодой культурна, ажаhуудалай эрилтэ хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Хүгжэмэй hургуули баригдажа эхилхэнь. Мүнөө баригдажа байгаа спортивна комплекс дүүргэхээр, 600 hууритай культурын байшан барихаар хараалагдаа.

Модошод абаhан шэнэ уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхэ байhандаа батаар этигэнэ, дүүргэхэ арга боломжо дууhан бии. Нёдондо жэлэй даабариhаа гадуур 38 мянган кубометр модо бэлэдхэhэниинь иимэ этигэл найдабари түрүүлнэ ха юм.

Леспромхозой коллектив абаhан социалис уялгаяа дүү... хүсэ шадалаа элсүүлэ... жа эхилээ. Тэдэнэр ... рын түрүүшын хахада... 1500 кубометр модо ... гадуур бэлэдхэhэн байна. ... Ажалай Герой А. П. Ку... СССР-эй ой модоной ... ностиин түрүү бригад... зэргэдэ хүртэhэн Н. ... вэй даадаг бригадануу... рая үдэр бүхэндэ үлүү... модошод даабариhаа гад... 15 кубометр модо бэлэ... луулна.

Н. ТЮ...

АГУУ БАГШЫН МУЗЕЙ СОО

...СССР-эй гүрэнэй тугай, Совет түрүүшын дүрбэн республиканууд — РСФСР, УССР, БССР, ЗССР-эй гүрэнэй тугуудай улаан хилэн бүдүүд. Эдэ тугуудай наада таладань үлгэгдэhэн Советскэ Союзай ехэ карта дээрэ Ленин багшын сахилгаан түргөөр бэшэжэрхиhэн иимэ үгэнүүд аржына:

«Бидэнэр нациинуудай hайн дуранай холбоо байгуулхые хүсэнэбди. Нэгэ нациин нүгөөдэдөө ямаршье хүсэрхэлгэ, дээрэлхүү зан гаргахагүй холбоо, гүйсэд дүүрэн этигэл найдабариин, аха дүүгэй нэгэдэлэй үнэн сэхэ ойлгомжын, ёhотой hайн дуранай hанал нэгэдэлгын үндэhэ hуурида түшэглэhэн холбоо тогтоохые хүсэнэбди».

СССР-ые байгуулха талаар Коммунис партиин, тэрэнэй вождь Ленинэй ажал ябуулгые харуулhан документнүүд шэл доро табигданхай. Эдэ бүгэдэ Москвадахи В. И. Ленинэй Центральна музейн XVI-дахи залай экспонадууд болгогдоhон байна. Гол темэнь — В. И. Ленин — Совет Социалис Республикануудай Союзые байгуулагша.

СССР-эй байгуулагдаhан тухай Соведүүдэй Бүхэсоюзна I съездын соносхоhонhоо хойшо 50 жэлэй ойе манай Эхэ орон декабриин 30-да тэмдэглэхэнь. Музейдэ ороhон олон мянган хүнүүд энэ залда заатагүй ороно. Хүдэлмэришэд, колхознигууд, эрдэмтэд, студентнүүд, Совет Армиин сэрэгшэд, хилын саанаhаа ерэhэн айлшад — барандаа энэ түүхэтэ ушарай, дэмбэрэлтэ үйлэ хэрэгэй документнүүдые айхабтар hонирхолтойгоор харана.

Олон национальна орондо хүдэлмэришэн ангиин засагаа гартаа абаhанай hүүлдэ союзна федеративна гүрэн байгуулха арга боломжо тухай hанамжа В. И. Ленин үшөө Октябриин революциин урда тээ хэлэhэн юм. Агуухэ Октябриин hүүлээр тэрэ hанамжаяа бүхы талаарнь хүгжөөhэн байна. 1920 оной зун, жэшээнь, национальна ба колониальна асуудалнуудай талаар түрүүшынгээ тезисүүдые тэмдэглэхэдээ, Владимир Ильич иигэжэ бэшэhэн: Совет республиканудай таhаршагүй союзгүйгөөр капиталис гүрэнүүдэй хүрээлэлгэ соо тэдэнэй амгалан тайбанаар оршохо аргагүй; экономикын талаар Совет республиканудай нягта союзгүйгөөр империалистнуудай hандаргаhан үйлэдбэриин хүсэнүүдые hэргээн бодхоохын, ажалшадай байдал hүудал hайжаруулхын аргагүй; имагтал иимэ союз нэгэдхэгдэбэл, ниитэ түсэбөөр хүгжөөгдэхэ социалис ажахы байгуулха арга олгоно.

1922 оной октябрь hарада партиин ЦК-гай пленум Совет республиканудай hайн дураараа, адли тэгшэ эрхэтэйгээр СССР болон нэгэдхэ тухай hанамжые hайшаан дэмжэhэн гээшэ. Тиин Ильичэй дурадхалнуудай үндэhэн hуури дээрэ зохёогдоhон резолюци баталан абтаhан байха юм. Тэрэ резолюциин түрүүшын пункт соо «Совет Социалис Республикануудай Союз» боложо нэгэдхын тула Украина, Белорусси, Кавказай республиканууд ба РСФСР-эй хоорондо договор баталхадаа, энэ бүридэлhөө гараха эрхэ аляанданьшье үгэхэ гэжэ хэлэгдэhэн байгаа. Энэ шиидхэбэри адли тэгшэ эрхэтэй бүхы республиканудай компартинуудай Центральна Комитедүүдээр hайшаагдажа, оронойнмай ажалшадаар дэмжэгдэhэн гээшэ.

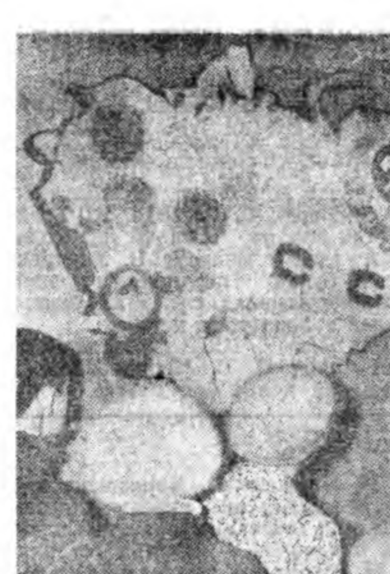

МОСКВА. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Центральна музей соо Совет Социалис Республиканудай Союзай байгуулагдаhан тухай hонирхолтой документнүүд олон юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: музей харахала өрэгшэд СССР-эй байгуулагдаhан тухай картатай танилсажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

1922 оной намар В. И. Ленин хүндөөр үбшэлбэшье, энэ үедэ ажал ябуулгаяа таhалдуулаагүй. 1922 оной декабрьhаа 1923 оной март хүрэтэр Владимир Ильич өөрынгөө hүүлшын статья болон бэшэгүүдые машина дээрэ сээжээр хэлэжэ бэшүүлhэн. Музей соо табигдаhан витринэнүүдэй нэгэн дээрэ 1922 оной декабриин 30—31-нэй үдэрнүүдтэ Ильичэй машинада сохюулhан «национальностьнууд гү, али автономи олгохо тухай асуудалнуудта» гэhэн бэшэгэй текст униалабди.

Энэ бэшэг соонь партиин национальна политикын гол шухала асуудалнууд, манай Эхэ оронойнгоо арадуудай хоорондохи харилсаанай холын хараата асуудалнууд тодорхойлогдоhон байгаа. Энэ документ РКП (б)-гэй XII съездын делегацинуудта уншажа үгтөө hэн. Тус документ соо табигдаhан хараа бодолнууд Союзна Совет Социалис гүрэниие байгуулжа дүүргэхэ талаар партиин саашанхи хүдэлмэриин үндэhэн hуури боложо үгөө. Тэрэнэй эгээл гол шухала үрэ дүн гэхэдэ, 1924 ондо зарлагдаhан Соведүүдэй Бүхэсоюзна II съезд дээрэ СССР-эй түрүүшын Конституци баталан абтаhан байха юм.

Соведүүдэй Бүхэсоюзна I съездын урда тээ УССР-эй, БССР-эй, ЗСФСР-эй Соведүүдэй съезднүүд, тэрэшэлэн Соведүүдэй Бүхэроссин X съезд үнгэргэгдэhэн байгаа. Эдэ съезднүүдэй делегадууд бултадаа СССР-ые байгуулха гэhэн шиидхэбэри абаhан.

Съезднүүдэй материалнууд музей соо табигданхай. Тэдэнэй дунда Бүхэукраинын Соведүүдэй VII съездын В. И. Лениндэ эльгээhэн телеграмма бии. «Интернационалай аялга доро Бүхэукраинын Соведүүдэй съезд правительствынгаа элидхэлээр гүрэнэй шэнэ нэгэдэл дары байгуулха тухай резолюци нэгэн дуугаар баталан абаба... Үзэл бодолоймнай вождь байhан Таниие халуунаар амаршалнабди, ойрын сагта Бүхэсоюзна Совет гүрэнэй правительствые хүтэлбэрилэгшын тушаалда Таниие хараха байhандаа съезд этигэнэ» гээд тэрэ телеграмма соонь хэлэгдэнэ.

В. И. Ленин үбшэлжэ байха үедөө Бүхэроссин съезд дээрэ үгэ хэлэхэ гэжэ hанадаг байhан. Агуу багшын нэрэ дээрэ делегадай мандат бэшэгдэhэн байха юм. Декабриин түрүүшын хахадта съезд дээрэ хэлэхэ үгынгөө конспект бэшэжэ дүүргээ hэн. Өөрынь гараар бэшэгдэhэн конспектынь фото-буулгабари музей соо табигданхай, Энэ хадаа Ильичэй өөрынь гараар бэшэгдэhэн hүүлшын документ болоно. Конспектынь удхаар бодожо үзэхэдэ, Ленин съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хэдэн шухала асуудалда онсо анхарал табиха гэжэ шиидэhэн байгаа. Тэдэ асуудалнуудынь hүүлдэ сээжээр машинада хэлэжэ үгэhэн статьянууд соонь тодорхойлогдоhон гээшэ. Владимир Ильич бэеынгээ муудаhан дээрэhээ Бүхэроссин X съездын хүдэлмэридэ хабаадажа шадаагүй бэлэй.

1922 оной hүүлшын үдэрнүүдтэ Соведүүдэй Бүхэсоюзна 1 съездын делегадууд Москва ерэжэ захалаа. 1922 оной декабриин 30-да Ехэ театрай ордон соо съездын хүдэлмэри эхилжэ, делегадууд тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр Ильичтэ амаршалгын телеграмма эльгээhэн юм.

Съездын баталан абаhан түүхэтэ документ — СССР-ые байгуулха тухай деклараци музейн экспонадуудай тэг дунда табигданхай. Республиканудай нэгэдэлэй гол ёhо гуримууд — адли тэгшэ эрхэ сүлөө ба СССР-тэ hайн дураараа орожо, союзhаа гараха эрхэ, союзда социалис шэнэ республиканудай орохо тушаа деклараци соо хэлэгдэhэн. Съезд дээрэ баталагдаhан СССР-ые байгуулха тухай договор эндэ харуулагдана. СССР-эй ЦИК гүрэнэймнай дээдын орган болоhон байна.

ЦИК-гай хүтэлбэридэхи союзна бүхы республиканудай түлөөлэгшэдэй адли тэгшэ эрхын ёhо гурим сахиха шухала байhаниие онсо тэмдэглэхэ зууралаа, В. И. Л... оной октябрьда иигэжэ б...

«Союзай ЦИК-тэ ...

ород.
украинец,
грузин болон бусадай ...
ээлжээгээр түрүүлэгшэ б...
бол туйлаха хэрэгтэй. Т...
шэ зэйлашагүй шухала!»

Вождиин hанаашалhа... домжотой зохилдуулан, ... публика бүхэнhөө нэ... Союзай ЦИК-гай түрүү... М. И. Калинин, Г. И. П... А. Г. Червяков, Н. Н. ... hунгагдаhан юм.

ЦИК-гай хоёрдохи се... СССР-эй прагительство... Ленинээр толгойлогдоhо... Комиссарнуудай Совет б... бэлэй.

Соведүүдэй Бүхэсоюзна... бүхы хүдэлмэри, түүхэтэ ... даагаар баталан абтаhа... нүүд Ильичэй захяа за... дото бэелэл болоhо, арад... тэгшэ эрхэ сүлөөгэй ба ... рилсаанай ленинскэ үзэл ... пролетарска интерна... үзэл бодолоор нэбтэрэнхэй.

Агуу багшын үүсхэл... лагдаhан олонациональн... ёhо гурим сагай шалга... гэйгээр дабажа гараа. Со... юз мүнөө олон национал... гүрэн байха зуураа, эб на... демократиин ба социализм... тай түшэг тулгуури боло... нэй бүридэлдэ мүнөө адли... хэтэй союзна арбан табан ... ороно. «Партимнай Совет... Республиканудай Союзые ... бүри бэхижүүлхэ, социали... дые хүгжөөн hалбаруулха ... удаа дараалан бэе бэе... гохо талаар Ленинэй хар... хэлбэрипшэгүйгөөр бэелүү... гэжэ КПСС-эй ЦК-гай ... секретарь Л. И. Брежн... XXIV съезд дээрэ хэлээ ...

Агуу Ленинэй захяа ... дото дээрэнь бэелүүлэн, ... орон национальна асууда... зүб зам, шэнэ общест... лизм ба коммунизм байгуу... да арадуудые аха дүү нэг... гон нэгэдүүлхэ зам бүхы ... тэндэ харуулаа.

В. К...
ТАСС-ай коррес...

ДЕКЛАРАЦИЯ
ОБ ОБРАЗОВАНИИ СОЮЗА СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК
ДОГОВОР
ОБ ОБРАЗОВАНИИ СОЮЗА СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК
ПОДПИСАЛИ
ЧЛЕНЫ ПОЛНОМОЧНЫХ ДЕЛЕГАЦИЙ
РСФСР
УССР

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1922 оной декабриин 30-да Совет Социалис Республиканудай Союз байгуулха гэжэ совет дүрбэн республиканудай бүрин эрхэтэ делегациин гэшүүдэй гар табиhан Деклараци ба договор. *ТАСС-ай фотохронико.*

ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛДА—ГОЛ АНХАРАЛ!

Сагай эрилтэдэ хүрэмөөр хүдэлхэ

урАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Б. ПИВОВАРОВАЙ хэһэн элидхэлһээ

ПСС-эй XXIV съездын шиидхэ- нуудые бэелүүлхэ ба шэнэ та- жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбүү- дүүргэхэ бүгэдэ арадай хэрэгтэ адай республикын худалдаа аанай, хүн зоной хэрэглэмжэ ба ал байдалай эрилтэ хангалгын лмэрилэгшэдэй оруулха хубита ехэ. СССР-эй Верховно Соведэй дахи сесси дээрэ нүхэр А. Н. ин элидхэл хэхэдээ, партии- гүрэнэймнай мүнөө үеын гол го хадаа совет хүнэй ажаһуу- бүри ехээр һайжаруулха зо- болоно, энээнэй түлөө социа- үйлэдбэреэ саашадань хүгжөөхэ, үрэ ехэтэй болгохо, эрдэм нау- түйлалта ба түрүү дүй дүршэл эхэ, ажалай бүтээсые дээшэ- э шухала байһан тухай онсо- мдэглээ һэн.

зорилгонуудые мүн манай бликын худалдаа наймаанай, оной хэрэглэмжэ ба һуудал бай- хангалгын хүдэлмэрилэгшэд лжэ ябадаг. Энээн тухай нүхэр аров дэлгэрэнгыгээр тогтожо эуураа, наймадахи табан жэл- ряадай худалдаа наймаанай хү- , тэрэнэй материально-техни- үндэһэ һуури һай- лга 1,5 дахин ургаа гэжэ тэм- э. Худалдаа наймаанда, нии- эдеэ хоол наймаалгада ехэхэн а түйлагдаа, ниитэ хэм- нь 8,2 процентээр ургажа, гадуур 5 миллион тү- й эд хэрэгсэл худалдагдаһан Улаан-Үдын горпищеторгын, ОРС-ын, Хяагтын, най конторын, Буряадай но- наймаанай, геологиин управле- үмһан замай Зүүн Сибириин иин болон худалдаа наймаа- ад предприятинуудай һайн хү- тэмдэглэмээр. Мүн респуб- най потребкооперациин, Бу- модо бэлэдхэлэй промышлен- УРС-ай предприятинууд мүн йнгээ түсэбүүдые дүүргээ. най, Кабанскын, Прибайка- Түнхэнэй аймпотребсоюзуудай, ын ба Баргажанай ОРС-нуу- ллективүүд республика, феде- тор дэлгэрһэн социалис мү- дэ шалгарһан байха юм.

лдаа наймаанай, столовонуу- териально-техническэ үндэһэ һайжараа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 31 магазин, ниитын эдеэ хоолой 17 предприяти шэнээр нээгдээ, складууд 6,9 мянган дүрбэлжэн метрээр үргэдхэгдөө, холодильнигуудта эдеэ хоол хадагалалга 350 тонноор нэмээ.

Эдэ бүгэдэ амжалтануудай хажуугаар, мүн дутуу дунданууд үзэгдэһэн байна. Илангаяа хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ мэдэжэ һураадүй зандаабди, үргэн хэрэглэлэй, гар үзүүрэй эд бараан ба эдеэ хоолоор ажалшадые хангалга унжагайруулагдадаг зандаа. Мухар-Шэбэрэй, Тужэнгын, Зэдын, Хэрнин, Хяагтын аймагууд энэ талаар нэгэтэ бэшэ шүүмжэлэлдэ ороһон байна. Илангаяа хартаабха, овощ худалдалга городтошье, хүдөөдэшье хангалтагүй, худалдаа наймаанай түрүү дүй дүршэл мууса нэбтэрүүлэгдэдэг байһан зандаа. Жэшээнь, наймаалагшагүй магазинуудай оруулдаг нэмэри оройгоол 11 процент, харин Буркоопсоюзаар миин 5 процент болодог. Энэ тон бага гээшэ. Мүн ниитын столовонуудай эдеэ хоолой шанарые саашадаашье һайжаруулха хэмжээ ябуулганууд хэгдэжэ үргэлжэлүүлэгдэхэ зэргэтэй. Илангаяа һургуулиин хүүгэдые эдеэ хоолоор хангалгые ургэдхэхэ шухала байна. Ниитэ һуралсалай 578 һургуулиин хахадһаа олонхинь столово, буфедтэй болоодүй. Энэ талаар Зэдын, Сэлэнгын, Хяагтын аймагууд илангаяа ехээр гээгдэжэ ябана.

Тиимэһээ промышленна предприятинуудай, барилгын организацинуудай, ажалшадай депутадуудай Советүүдэй хэхэ, бэелүүлхэ ажал хүдэлмэри ехэ. Илангаяа һайн шанартай эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаанда гаргаха хэрэгые зүбөөр эмхидхэхэ шухала, складууд болон столовонуудай барилгануудые түргэдхэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, ЛВРЗ-дэ 75 хүнэй һууритай столово долоодохи жэлээ баригдажа байна. Имэ хангалтагүйгөөр хэгдэжэ байһан барилтанууд хүдөө нютагуудта илангаяа олон.

Элидхэлшын тэмдэглэһэнэй ёһоор, нютагай промышленностиин предприятинууд наймаанда гаргадаг эд бараанайнгаа шанар һайжаруулха талаар зохихо хэмжээнүүдые мууса абана, колхоз болон совхозууд гансал һайн шанартай эдеэ хоолой продуктнуудые тушаанагүй, тушаагаашье һаань, складуудта, холодильнигуудта гутаха ябадал үзэгдэһөөр. Мяханай тарган, һүнэй тоһолиг, огородой эдеэнэй эдеэшэг, үрэ жэмэсэй амтатай байхын түлөө ажалшад ооһэдөөшье оролдохо ёһотой болоно гээшэ. Юундэб гэхэдэ, шэнэ табан жэлдэ худалдаа наймаанай хэмжээе 1970 онойхитой сасуулхада, 40 процентээр ехэ болгохо гэһэн түсэб имагтал һайн шанартай эд бараанай, эдеэ хоолой худалдагдабал түйлагдаха байна. Харин 1972 ондо республикэ дотороо 603 миллион түхэригэй, 1970 онойхиһоо 8,4 процентээр ехэ наймаан хэгдэхэ түсэбтэй бшуу. Тиимэһээ айхабтар үргэнөөр капитальна барилга ябуулагдаха болоно. Шэнэ жэл соо 31 магазин, 15 столово, овощ, жэмэс хадагалдаг олон складууд баригдаха.

Эдэ бүгэдэ ажал хэрэгые зүбөөр эмхидхэн бэелүүлхэ талаар партиин Буряадай обком, республикын Министрнүүдэй Совет зохихо хэмжээ ябуулгануудые абажа байдаг юм. Шанарай, үнэ сэнгэй тогтонижоронги, жэгдэ һайн, ажалшадай арга боломжедо таарама байхын тула оролдолго гаргагдадаг, хиналта хэгдэдэг. Илангаяа ниитын эдеэ хоол худалдадаг, буйлуулдаг организацинууд оорын ажахынуудтай болохын түлөө оролдохо ёһотой. Жэшээнь, Шулуутайн ОРС 400 гахай шахан таргалуулһан байна. Тимлюйн ОРС 170 гахай шахаа, имэнүүд дүршэл мүн. Зэдын, Прибайкалиин аймпотребсоюзуудта, Захааминай райподо дэлгэрһэн.

Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой шухала асуудалнуудай хажуугаар хүн зоной хэрэглэмжэ, һуудал байдалай эрилтэнүүдые хангаха талаар ехэ юумэн 1972 ондо, юһэдэхи табан жэлдэ хэгдэхэ байна.

Хүн зоной, ажалша олоной ажаһуудалай али бүхы хэрэглэмжэ хангаха хэрэг манай Буряадта тиимэшье үнинэй дэлгэрһэн бэшэ юм гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээд, наймадахи табан жэлэй туршада тус ажал городуудта 2,6 дахин, хүдөөдэ 3,2 дахин ехэ болоо гэжэ хэлэбэ. Энэ хэрэгые хүгжөөхын тула 7 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1970 онойхиһоо 10 процентээр ехэ ажал хэгдээ. Теэд хүн зоной эрилтын саашадаашье ургахань лабтай. Тиимэһээ хэрэглэмжэ хангаха ажалда хүдэлжэ ябаһан хүнүүд оролдолгоёо ехэ болгохо, бүтээһэн, хэһэн юумэеэ шанартайгаар бэелүүлхэ ёһотой болоно. Энэ талаар республикын хэрэглэмжэ хангалгын, коммунальна ажахын министерствэнүүд, Буряадай транспортын управлени болон бусад ведомствэнүүд яһала ехэ ажал хээ юм.

Эдэ амжалтануудай хажуугаар хүн зоной хэрэглэмжэдэ, һуудал байдалай эрилтэ хангаха хэрэгтэ дутуу дунданууд ехэ үзэгдөө. Хабаатай министерствэнүүдэй хүдөөтэйнь олохон предприятинууд түсэбүүдээ дүүргээгүй. Республикын Хүдөө ажахын министерство, Тимлюйн цементын завод, аяншалгын областной Совет, Эдеэ хоолой министерство болон бусад зургаанууд тус хэрэгтэ хабаадаха дурагүй байһан зандаа. Жэшээнь, Хүдөө ажахын министерство хүн зоной ажаһуудалай үмэнэ хэхэ даабарияа оройдоол 69 процент дүүргэһэн байна. Хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха министерствын 26 предприятиин 4-ниинь 1971 онойнгоо түсэб дүүргээгүй, харин Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Түнхэнэй аймагай комбинадууд хэрэглэмжэ хангаха хүдэлмэринээ бага болгоһон байна гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ шүүмжэлбэ. Гутал, хубсаһа, бараа заһабарилха ажалда дутагдалнууд олон, парикмахерсканууд, ательенүүд һанаһанда хүрэмөөр үшөөл хүдэлнэгүй, ажал хүдэлмэринь нэгэ халаанай байһан зандаа.

Зоной хэрэглэмжэ, һуудал байдалайнь эрилтэ хангаха хэрэгтэ хүдэлжэ байһан хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдтэ зохидоор, культурнаар хандаха, ерээшэдэйнтээ урма баяр бадаруулхын түлөө оролдохо ёһотой. Энээнэйнгээ хажуугаар тэдэ ажал хүдэлмэридөө түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, эрдэм наукын, оньһон техникын түйлалтануудые хэрэглэхэ ёһотой. Республикын арадай ажахын түсэбэй ёһоор, 1972 ондо хэрэглэмжэ хангаха хүдэлмэри 17,3 процентээр, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта 20,4 процентээр нэмэхэ ёһотой. Энэ бага бэшэ ажал бэелүүлхын тула горитойхон хүсэ шадал гаргагдаха ушартай. Мүнөө үедэ республика дотороо 350 янзын туһаламжа хүн зондо хэгдэнэ, тус тоо юһэдэхи табан жэлэй үедэ бүри олон болохо, тинхэдээ ашаглагдаагүй ноосонуудай үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэн хэрэглэгдэһэнэй ашаар тэдэ ургаха байна.

Ажал бүхэндэ амжалта гээшэ мэргэжэлтэдэй, тэдэнэй оролдолгын, шадабариин, эрмэлзэлэй хүсөөр түйлагдадаг гэжэ мэдэнэбди. Хүн зоной хэрэглэмжэ, һуудал байдалай эрилтэ хангалгада республика доторнай мүнөө үедэ 32 мянган хүн хүдэлжэ байна. Бидэнэй дунда ажалаараа хүндэтэй болоһон, алдар суута гараһан хүнүүд олон. Наймадахи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгөөр Буряадай эдеэ хоолой, худалдаа наймаанай, хэрэглэмжэ хангалгын 100 гаран хүн гүрэн түрын зүгһөө орден, медальнуудаар шагнагдаһан байна. Гадна 1971 ондо 1800 шэнэ мэргэжэлтэд нэмээ, 2 мянган хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

Эдэ бүгэдын хажуугаар тусхай һургуулитай, шадабари болон дүршэлөөр ехэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл бии гэжэ элидхэлшэ хэлээд, олон жэшээнүүдээр тэрэнээ баталһан байна. Илангаяа эдэ нүхэдэй һуралсал, амаралта, ажаһуудал зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ шухала байна бшуу.

Мүнөө юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые саг болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлэй эхилээд байхада, Буряадай республикын худалдаа наймаанай, хүн зоной, бүхы ажалшадай хэрэглэмжэ, ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэг бэелүүлжэ ябагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Тэдэнэр СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойн гүйсэхэ жэлдэ, совет Буряадайнгаа 50 жэлэй ойе угтуулан, ажал хэрэгтээ шэнэ амжалтануудые түйлахал байха гэжэ Н. Б. Пиворов элидхэлэйнгээ эсэстэ найдуулаа.

РЕСПУБЛИКЫН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ, АЖАЛШАДАЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАДАГ АЛБАНАЙ ЭДЭБХИТЭЙ ХУДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ СУГЛААН

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сэлэнгэ» ресторанай тогоошон Г. С. Ринчинова, Улаан-Үдын зурагаадахи столовын тогоошон Л. С. Иванова, «Автомобиль» магазинай наймаалагша Н. И. Шахватов.

ШИИДХЭГДЭХЭ АСУУДАЛНУУД ОЛОН, ЗОРИЛГО ЕХЭ

...унизм байгуулжа эхилһэн хүнүүдэй али бүхы эрилтэнүүгүрэнээр хангаха хэрэгтэ маряадай республикын худалдаа ай, ажалшадай һуудал байхангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлжэ байһан хү- тон ехэ амжалтануудшье шиидхэгдэхэ ёһотой асуудал- бии. Эдэ бүгэдэ тухай дэй суглаан дээрэ үгэ хэлэ- н бүхэн дурсаһан байна.

Буряадай кооператорнуудай э хэдэн мянган хүн жагсанспубликын хүн зонтой үдэр улзажа, тэдэнэй аша туһада далаа тамнангүй хүдэлжэ —гээд, Буркоопсоюзай правтүрүүлэгшэ нүхэр **А. А. Име**хоевэй эхилээ. — Манай хүлэгшэдэй дунда коммунис олон тоото ударнигууд, нууд бии, орден, медальтан, юй дунда хүндэтэй болоһон олон. Илангаяа Түнхэнэй Хойморой, Баргажанай ада- Улаан-Үдын аймагай Тар- н болон бусад сель- й хүдэлмэрилэгшэд эрхим жэшээнүүдые ан байна. Имагтал имэ нүа туһаар Буряадай коопеудай нэгэдэл 1971 онойнгоо түсэбые 101,1 процент дүүргээ. Тингэжэ 1970 онойхидо орходоо 113 миллион түхэригэй эдеэ хоол, эд бараан болон бусад хэрэгсэлнүүд ехээр худалдагдаа. Наймаанай хүдэлмэридэ түрүү онол арга нэбтэрүүлһэнһээ, ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнһээ энэ амжалта сэхэ дулдыдаа. Гансахан һүүлэй 2 жэлдэ Буркоопсоюзай 50 магазин наймаалагшагүйгөөр хүдэлдэг болоһон, эд бараа худалдадаг бүхы магазинуудтань хүн зон һонирхоһон юумэеэ барижа, үмдэжэ, хэмжэжэ үзэхэ аргатай болонхой.

Тиихэтэй хамта, зарим сельпонуудта, жэшээнь, Сэлэнгын, Хяагтын, Загарайн, Зэдын аймагуудта, Улаан-Үдын Советскэ районой наймаанай организацинуудта ажалай журамай үшөөл муу байһан, зарим наймаалагшадайнь мүнгэ зоори үбэршэлгэ хэһэн тухай нүхэр Именохоев тэмдэглээд, худалдаа наймаанай газарта хүдэлжэ байһан хүнүүдэй харюусалгаяа дээшэлүүлхэ талаар оролдохо ёһотойе һануулаа.

Буркоопсоюзай, мүн ниитын эдеэ хоолой эмхи зургаанууд хангалтагүйгөөр хүдэлөө гэжэ тэрэ саашань шүүмжэлээ. Юуб гэхэдэ, Буркоопсоюзай мэдэлэй бүхы столовонууд жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргээгүй.

Гэхэтэй хамта, республикын городуудай, хүдэлмэришэдэй ехэнүүд тосхонуудайшье столовонуудта дутагдал олон. Жэшээнь, Улаан-Үдын наймадахи столовын повар **Л. В. Иванова** ниитын эдеэ хоолдо үгтэдэг продуктнуудай заримдаа муу шанартай байдаг тухай хэлээ. Жэшээнь, үдэр бүхэндэ ондо ондоо сортын гурилай асарагдахада, столовын эдеэн үдэр бүри шанараар ондо ондоо байхаяа һанана. Тиихэдэ асарагдадаг хартаабхын 20 процентнь хаягдадаг, хүлдэһэн үгэрсэ, капуста, мангир, хүрэһэн һүн, кефир, зөөхэй столоводо заримдаа асарагдадаг байна. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, ниитын эдеэ хоол бэлдэдэг газарнуудые продуктаар хангадаг баазанууд муу түхеэрэлгэтэй байна, үбэлэй хүйтэндэ уридшалан бэлдэнэгүй.

Тиимэшье һаань, столовонуудай хүдэлмэрилэгшэд арга шадабарияа элсүүлжэ, шэмэтэй, һайн хоол бэлдэхые оролдодог байна. Энээнэйнь ашаар 1971 ондо ниитын эдеэнэй столовонуудта хүнүүдэй ябаха олон болоо, республикын столовонуудай трест, жэшээнь, жэлэйнгээ түсэб 101,7 процент дүүргээ, коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн коллектив 33-аар нэмээ. Гэхэтэй хамта, тусхай мэргэжэлэй һургуули дүүргэһэн хүнүүд столовонуудта дуталдаһаар зандаа. Бүхы тогоошод дунда зэргээр үдэр соо 82 түхэригэй эдеэ хоол бэлдэдэг байна. Энэ хадаа тэдэнэй нилээд сүлөөгүй, хүндэхэн ажалтай байһые гэршэлнэ гээшэ.

Эдэбхитэдэй суглаан дээрэ ниитын эдеэ хоолой, наймаанай газарнуудта ажалладаг хүдэлмэрилэгшэд хэр культурнаар, зохидоор хүн зониие хангадаг байнаб, энэ талаар ямар амжалта, дутагдалнууд бииб гэһэн асуудалда үгэ хэлэһэн хүн бүхэн шахуу һаналаа хандуулһан байна.

Партиин XXIV съезд дээрэ Л. И. Брежнев элидхэл хэхэдээ, мүнөө үеын хүн зоной эрилтын ехэ боложо, тэдэниие зүбөөр, һанаһандань хүрэмөөр ба культурнаар хангаха гээшэ шухалын шухала, тэдэнэй сэдьхэл бодолые бадаруулан ажаллаха уялга болоһые тэмдэглэһыень һануулһуу, — гэжэ хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха Улаан-Үдын комбинадай партийна организациин секретарь нүхэр **Р. И. Элиасова** үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. — Имагтал һайн шанартайгаар оёгдоһон хубсаһа үмдэхэдөө, гоё һайнаар дүрэсэ абхуулхадаа гү, али дулаан, бүхы түхеэрэлгэнүүдээр түгэс хангагдаһан гэртэ ажаһуухадаа, хүнүүд урма баяраар дүүрэн ябадаг, харин хэрэглэмжынь хангадаг хүнүүдэй зохидоор, илдамаар хандаа һаань, бүришье хүхихэ. Иигэжэ дали жэгүүр ургаһан, эрилтээ дүүрэн хангуулһан, татагасагүй хүнэй һайнаар хүдэлхэнь, сүлөө сагаа бэедээ туһатайгаар үнгэргэхэнь элитэ. Энэ хадаа манай үе сагай шэнэ шэнжэнүүдэй, шэнэ эрилтэнүүдэй нэгэн болоо. Тиимэһээ эдэ бүгэдые ойлгожо, комбинадайнгаа хүдэлмэрилэгшэдэй ажалладаг байһые нүхэр Элиасова мэдүүлээ.

Городой ажалшадай хэрэглэмжэ хангаха комбинат 1971 ондо урда жэлэйхиһээ 1 миллион 20 мянган түхэритөөр ехэ ажал хэһэн байна. Энэ хадаа хүн зоной эрилтын ургэдэжэ байһые гэршэлнэ. Тинхэдэнь тус комбинадай үйлэдбэриин талмайнууд ехэ болгогдоногүй. Жэшээнь, Улаан-Үдын түбэй фотоателье үнинэй ажалаа диилэхээ болишоо, тинхэдэ республика өөрын түбэй фотолабораторитой болоодүй зандаа, харин парикмахерскайнууд [illegible]

дадаггүй. Эдэ мэтын, мүн бусадшье дутагдалнуудые ойрын сагта шиидхээгүйдэ, городой хүн зоной эрилтэ хангаха хэрэгтэ дутагдалнууд үзэгдэһэн зандаал байха байна.

Хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха комбинадуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын тула тэдэнэй материально-техническэ үндэһэ һууриие үргэдхэхэ, шэнэлхэ шухала, харин энэ асуудалые шиидхэхэдээ, үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулаагүйдэ аргагүй байһан тухай оёдолой «Байкал» нэгэдэлэй директор нүхэр **Т. З. Буркин** тэмдэглэбэ. Энэ хэрэгэй шухала байһые хүн зоной ургажа байгаа эрилтэ гэршэлнэ. Хэрбээ мүнөөдэрэй байдалаар абаад хараа һаа, юһэдэхи табан жэлэй эсэс хүрэтэр хүн зоной хубсаһа оюулхань 2,2 дахин ехэ болохо байна. Тиихэтэй хамта, тэдэ хубсаһан һайнаар, һүүлшын моодо баримталан ба хожомынь хоёр, гурба дахин заһан, ондоо моодоор һэльбэн оёхоор бүтээгдэһэн байха ёһотой болохо. Энээниие имагтал бэрхэ мэргэжэлтэд лэ бэелүүлхэ ха юм даа. Теэд шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ ба дээдэ гарай мэргэжэлтэдтэй болохо талаар түбэй городуудһаа холо гээгдэнхэй байнабди.

Нүхэр Буркин «хубсаһа Улаан-Үдэдэ оюуланхаар Москвада оюулһан дээрэ» гэдэг үгые тайлбарилхадаа, ойрын сагта түбэй ательенүүдые хүсэхэ зорилго тухайгаа хөөрөө. Мүнөө Улаан-Үдэдэ 150 янзын хубсаһан оёгдодог, тэдэнэй 98 процентнь гологдоногүй. Тиихэдэ уласхоорондын конкурснуудай ба СССР-эй худалдаа, наймаанай палатын шагналнуудта хүртэһэн эсхэгшэд, оёдолшод олон боложо байна. № 2 ательегэй, моодын байшангай коллективүүд, оёдолшод Савинкова, Шаталова болон бусад юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые дүүргэжэ, гурбадахи жэлэй түсэбтэ орожо ябаһан байха юм. Имэ ажалша бэрхэ хүнүүдэйнгээ аша туһаар «Байкал» нэгэдэлэй оёдолшод 1971 ондо түсэбһөө гадуур 130 мянган түхэригэй хубсаһа оёо, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 21-дэ дүүргэжэ, 1 миллион 750 мянган түхэригэй хубсаһа оёһон байна.

— Хүн зон ажаһуудалайнгаа һайжаржа байһые түбхын түрүүн үдэр бүри хэрэглэдэг эд бараан ба эдеэ хоолой сэнгээр сэгнэдэг гээшэ, — гэжэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи үнэ сэнгэй таһагай начальник В. С. Дамдинов хэлэбэ. Тиимэһээ эдеэ хоолой, эд бараанай үнэ сэнгые гүрэнэй прейскурантын ёһоор гүримшүүлхэ тон шухала.

Жэшээ дурдахадаа, нүхэр Данилов Гусиноозёрскын эд бараанай магазиниие нэрлэбэ. Улаан-Үдын наймаанай байшангһаа 7 түхэриг 20 мүнгөөр сонхын хүшэгэ худалдажа абаһан нэгэ хүн тэндэ тус хүшэгын 9 түхэригөөр худалдагдажа байһые харажархёод, Министрнүүдэй Соведтэ бэшэһэн байна. Шалгалтын болоходо, Гусиноозёрскын магазинайхид тэрэ хүшэгые хуушан сэнгээрнь худалдажа байгаа. Иигэжэ тэдэ наймаанда табигдаһан эд бараанай үнэ сэнгэй хубилгагдадагые анхардаггүй байһанаа харуулаа. Мүн Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой гаргадаг хүүгэдэй нааданхайн (самолёт) сэнгые хямда болгоһыень мэдэнгүй, хуушан сэнгээрнь олон магазинууд худалдажа байһан байна. Имэ олон жэшээнүүдые дурдажа, нүхэр Данилов наймаа хэгшэдэй, ниитын эдеэ хоолой, хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг газарнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй һэримжэтэй, нарин байхые уряалаа. Зарим магазинуудай, столовонуудай коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй һарынгаа түсэб дүүргэхэгүй болоходоо гүйсэтэйхэн эд хэрэгсэл, эдеэ хоолдоо сэн нэмэжэрхидэг баримтануудые һануулжа, тэрэ мүн бүхы олонниитын һэримжэтэй байхые уряалаа. Илангаяа огородой эдеэн, жэмэс гэхэ мэтын сэнгэй тогтууригүй байдагые шүүмжэлбэ. Тиихэдэ гутал оёдог, заһабарилдаг мастерскойнуудта сэн нэгэ жэгдэ байдаггүй. Гүрэнэй сэнгээр эхэнэрэй туфлиин һүеы 2 түхэриг 24 мүнгэнһөө дээшэ гаргагдангүй һэлгүүлэгдэдэг. Теэд жииртээл тэрэ ажал мастерскойнуудта 3 түхэригэй болошодог байна. Үһэ заһалгын сэн гүримшөөгүй. парикмахерска бүхэн өөрын сэнтэй байхаяа һанадаг зандаа.

Эдэ дутагдалнууд зарим хүтэлбэрилэгшэдэй анхаралгүйһөө, хүдэлмэрилэгшэдэйнь харюусалгагүйһөө ба хүн зоной һэргэг бэшэһээ гарана. Тиимэһээ худалдаа наймаанай, хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг газар бүхэн хүн зонтоёо нягта холбоо барисаатай, олоной урда тоосодог, түлөөлэгшэдтэйнь уулзадаг байха ёһотой.

Энээнтэй дашарамдуулан, ниитын эдеэ хоолой, наймаанай, али бүхы хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэриин хиналтатай байха шухала тухай олон хүнүүдэй дурдаһые һануулхаар. Буряадай АССР-эй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр нүхэр **Ерёмин**, Улаан-Үдын эдеэ хоолой № 6 магазиниие даагша нүхэр **Афанасьева**, Гусиноозёрскын ОРС-ой начальник нүхэр [illegible], Кабанскын эдеэ хоолой магазиниие даагша нүхэр Капустина, үгэ хэлэһэн бусад нүхэд тус асуудалнуудые дурдаһан байна.

Тиимэһээ ажабайдалай харуулһаар, түрүү коллективүүдэй дүй дүршэлөөр жэшээлбэл, хаана эмхидхэлэй хүдэлмэри һайн бэ, хаанахи хүдэлмэрилэгшэд ажал хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг бэ — тэндэ али бүхы түйлалтань ехэ, һайн байна.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваровай элидхэл соо дурдагдаһан амжалтанууд, мүн партиин райкомуудай, ажалшадай депутадуудай аймагай, городой Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй үдэр бүри ябуулжа байдаг ажал хүдэлмэриин үрэ ехэтэй боложо байһанай гэршэ мүн. Тиимэһээ худалдаа наймаанай, хүн зоной хэрэглэмжэ, һуудал байдал хангаха ажалда саашадаашье тэдэнэй харюусалгатайгаар хандаха байһаниинь элитэ.

Гадна тус хэрэг бэелүүлжэ ябаһан коллектив, хүн бүхэнэй хоорондо социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэдэниие али болохо аргаар урмашуулха гээшэ шухала. Тэдэнэй дурадхал, һанамжа сэгнэхэ, хараадаа абаха ба түрүү дүй дүршэлөө андалдан, үйлэдбэридөө, ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй.

Жэшээнь, Кабанскын эдеэ хоолой магазиниие даагша нүхэр Капустина иигэжэ хэлээ:

— Манай Кабанскын райпогой, тэрэ тоодо миний даадаг магазинай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй юм. Ажалайнгаа шанарай, гуримай, бүтээсын, мүн ажаһуудалайнгаа, һуралсалайнгаа талаар бидэ хоорондоо мүрысэдэгбди. Юундэб гэхэдэ, мүрысөөн хүн бүхэнэй бэлиг шадабарила харуулха таладань, шэнэ арга хүдэлмэридөө нэбтэрүүлхэдэнь, ондоогоор хэлэбэл, түргэн дабшасатайгаар урагшаа дабшаха хэрэгтэмнай туһалдаг. Тиимэһээ социалис мүрысөөе бидэ коммунизм байгуулгые түргэдхэхэ хэрэгтэмнай туһалдаг тон ехэ хүсэн гэжэ сэгнэдэгбди!

Айхабтар зүб үгэнүүд. Кабанскын кооператорнуудай 1971 онойнгоо даабариие 102,5 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 260 мянган түхэригэй эд бараа наймаалһан ушар социалис мүрысөөнһөө эхи захатай.

Республикын худалдаа наймаанай, хүн зоной хэрэглэмжэ, һуудал байдал хангаха эмхи зургаануудай эдэбхитэдэй суглаан дээрэ, сэхынь хэлэхэдэ, тон ехэ аша туһатай хөөрэлдөөн боложо, өөрын [illegible] тус хэрэгтэ [illegible] түйлагдаха байһаниинь эли харагдаа.

Энээнии суглаан дээрэ ехэ эдэбхитэйгээр баталан абтаһан 1972 ондо бэелүүлэгдэхэ социалис [illegible] гаршалээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Кабанскын аймагай Оймороой магазиниие даагша [illegible] Белобородова, Мухар-Шэбэрэй аймпотребсоюзай автолавкын жолоошон А. И. [illegible], мүн энэ аймагай Түгнын совхозрабкоопой правлениин түрүүлэгшэ З. О. Бальжинимаев, Кабанскын гастрономые даагша Т. Ф. Капустина, Сэлэнгын аймпотребсоюзай автолавкын жолоошон Д. Д. Тогсоев, Наринатын совхозраб коопой правлениин түрүүлэгшэ [illegible] Норбоев гэгшэд суглаанай заһарлалгын үедэ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

НЮТАГАЙ-ХИДЫЕМ БАЯСУУЛБА

Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой ажалшадта ехэл харюусалгатай үень ороод байна. Хурьга абалгада бэлэдхэл хэгдэнэ, һү гүрэндөө тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхые тэмсэнэ.

— Энэ харюусалгатай үедэ Худанай дунда һургуулиин багшанар болон һурагшад хонидой хашаа хорёо сэбэрлэхэ, будаха хэрэгтэ туһа хүргэнэ. Мүн совхозой шефүүд, жэшээнь, Сулхарын модо бэлэдхэлгын ажахынхид түлеэень бэлдэдэг, хурьга абалгын үедэ хонишодто туһамаршадые үгэдэг юм, — гэжэ совхозой нэгэдэхи отделениие эрхилэгшэ Б. Ц. Ринчинов хөөрэнэ.

Хэдышье сүлөөгүй һаа, эндэхи хүн зон наада зугаада ехэл дуратай. Сүлөөтэй сагтаа соёлой байшанда сугларжа, нютагайнгаа комсомолшууд, залуушуулай бэлдэһэн концерт гоёшоон харадаг, лекци шагнадаг юм.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай гү, али «Байгал» ансамблиин иишэ ерэхэдэнь, хонишод болон малшадые холын гүүртэ, этарануудһаа асарха, абаашаха тусхай машинануудые тэрэ дары эльгээдэг.

Тиигэжэ һаяшаг «Байгал» гэжэ дуу, хатарай ансамбль айлшаар иишэ ерэжэ, гоё һайхан наада зугаа харуулаа.

Хатаршад Светлана Халбаева, Капитон Халбаев, Эрнест Битобаров болон бусадай хатархада, үни удаан альга ташалган замхаагүй. Ород, буряад, тува, монгол хатарнуудые ансамблиинхид гүйсэдхэһэн байна. Буряад арадайнгаа дуунуудые аяшархан шагнахадаа, дуунуудые ирагуу гоёор гүйсэдхэһэн Агван Дондуковто илангала ехээр баясаа.

Залуу дуушан Владимир Шагжиев «Дэлхэй минии альган дээрэ» гэжэ дуу дуулаа. Тинхэдэнь үшөө дуулахыень гуйжа, үни удаан альга ташалган замхаагүй. Дуушад хэды дуу дахин дуулажа, бултаниие баясуулаа. Дуушан Анатолий Очиров, Владимир Санжиев гэгшэд баһал гоё һайханаар аялга зэдэлүүлһэн байна. Манай мэдээжэ дуушан, РСФСР-эй табьяата артистка Чимита Шанюшкинагай дуулахые хүлеэһэн зон олон байгаа. Буряад, ород, монгол дуунуудые ирагуу гоёор дуулажа, зүрхэ сэдьхэл доһолгоо.

Концерт ударидагша Людмила Бардаханова бэлиг шадабаритай байһанаа харуулаа. Энэ ансамбль Хэжэнгын аймагай бүхы совхозуудаар ябажа, гоё һайхан наада зугаагаа харуулха түсэбтэй.

К. ВАНДАНОВ.

МОСКВА ЗОРИБО

Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хамһабариин ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн сологдожо, илажа гарагшад элирүүлэгдэбэ. Ажахын һаалиин фермын, ажалшадай дундаһаа Екатерина Петровна Максимова эрхимлэ. Энэ нүхэр 1971 оной туршада даажа абаһан үнеэн бүриһөө 3495 килограмм һү һааһан байха юм. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые һаалишад Д. В. Ринчинова, Т. Т. Цыденжапова гэгшэд эзэлээ.

Тус ажахыда овощ ургуулха талаар һайн дүршэлтэй болоһон хүнүүд олон юм. Тэдэнэй дундаһаа Пнада Яковлевна Кинстлер шалгаржа, түрүү һуури эзэлбэ. Мүн тиихэдэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ хабаадалсагшадай дундаһаа Андрей Федорович Гоппе шалгараа.

Дээрэ дурсагдаһан нүхэдтэ бултандань комбинадай дирекци, партийна, профсоюзай комитедэй зүтһөө түлөөһэгүй путевко барюулагдажа, тэдэнэр Эхэ оронойнгоо ниислэл Москвада ошожо, Арадай ажахын түйлалтануудай выставкэ хараха болобо. Тэдэнэр һаяхан аян замдаа мордоо.

Захааминай аймаг.

С. БУДАЕВА.

ЗОРИГТОЙШУУЛ ШАЛГАРБА

Үнгэрэгшэ суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ «Спартак» бүлгэмэй санашад трамплинһаа һурэлгөөр, санаар урилдалгаар мүрысөө үнгэргэбэ. Мүрысөөндэ ЛВРЗ-гэй спортын клубай, «Спартак» бүлгэмэй санашад хабаадалсаа.

Трамплинһаа һурэлгөөр үнгэргэгдэһэн һонирхолтой мүрысөөндэ ЛВРЗ-гэй спортсмен, үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Александр Самарцевта хүрэжэ холо һүрэхэ санашан байбагүй. Тэрэ 47 метрэй тэмдэг дээрэ буужа, үетэн нүхэдөө баясуулаа. Мүн хоёрдохёо һүрэхэдөө 44 метртэ хүрөө. Тиигэжэ дүн хамтадаа 120,6 очко абажа, дахинаа чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. «Спартак» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Александр Казбеев хоёр удаа һүрэхэдөө, 41, 43 метрэй тэмдэгтэ хүрэжэ, хоёрдохи һуури эзэлээ.

Хоёрдохи үдэрынь 15 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда «Спартак» бүлгэмэй Геннадий Щебляков эрхим байшаба. Тиигэжэ тэрэ урда үдэрынь 36,5, 37,5 метрэй тэмдэгтэ һүрэхэдөө, дүн хамтадаа 353,5 очко абажа, түрүү һуури эзэлбэ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые ЛВРЗ-гэй түлөөлэгшэд Владимир Бодров, Вячеслав Гордиенко гэгшэд эзэлһэн байна.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн спортсменүүд «Спартак» бүлгэмэй грамота, шангуудта хүртөө.

Н. ИВАНОВ.

ЭДИРШҮҮЛНАЙ ХАБАТАЙ

ШТАНГА. Манай республикын спортсменүүдэй дунда штанга үргэлгөөр үнгэргэгдэдэг мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын спортын бүлгэмэй бүхэшүүл олоороо хабаадалсадаг. Эдир штангистнуудай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө һаяхан үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ «Забайкалец» клубай спортсменүүд шалгаржа, түрүү һуури эзэлһэн байна. Удаадахи һууринуудые «Труд», «Урожай» бүлгэмүүдэй эдир бүхэшүүл эзэлээ. Мүрысөөндэ эрхимлэһэн спортсменүүдһээ бүридэһэн республикын суглуулагдамал командада бүридхэгдэбэ. Тус командын гэшүүд февраль һарын эхеэр Улаан-Үдэ хотодо үнгэргэгдэхэ Алас-Дурна зүгэй штангистнуудтай хүсэ шадал, техникэеэ туршалсахаар бэеэ бэлдэжэ эхилэнхэй.

В. БАДМАЕВ.

«НИИДЭДЭГ» САНАШАД

БАКУРИАНИ. 90 метрэй трамплинһаа һүрэлгөөр СССР-эй кубогта хүртэһэн Коба Цакадзе суглуулагдамал командада оролсожо, Японой Саппородо үнгэргэгдэхэ Олимпиин нааданда хабаадалсаха болобо. Тэрээнтэй хамта үшөө дүрбэн санашад — дэлхэйн дүрбэ дахин чемпион, горьковчанин Гарий Напалков, Анатолий Жагланов (Ленинград), свердловчанин Сергей Янин болон Ленинградай студент, эдиршүүлэй дунда Европын чемпион болоһон Юрий Калинин гэгшэд бии. Иимэ хүнүүдһээ бүридэһэн «ниидэдэг» санашадай Олимпиин командын гэшүүдые санаар спортын федерациин тренернүүдэй совет нэрлэһэн.

Нэрлэгдэһэн табанай дунда эгээл ехэ дүй дүршэлтэйнь 37 наһатай Цакадзе болоно. Тэрэ Олимпиин шье тулалдаанда, дэлхэйншье мүрысөөнүүдтэ оло дахин хабаадаһан хүн. Спортивна намтараар ехэшье һаа, Цакадзе дэлхэйн, Олимпиин нааданда толотомо илалта үшөө түйлаадүй байһаар.

Тинхэдэ Калинин Янин хоёр Олимпиин нааданда түрүүшынхеэ хабзаадахань. Хоюулаа тэдэнэр сасуу — арбан найма наһатайнууд.

Уласхоорондын залуушуулай «Нарата гол» гэжэ лагериин конференц-зал соо, СССР-эй. Олимпиин командын суглаан дээрэ, спортын ехэ амжалта түйлаһанайнь түлөө нүхэр Цакадзеда Ажалай Улаан Тугай орден һая барюулагдаба.

(ТАСС).

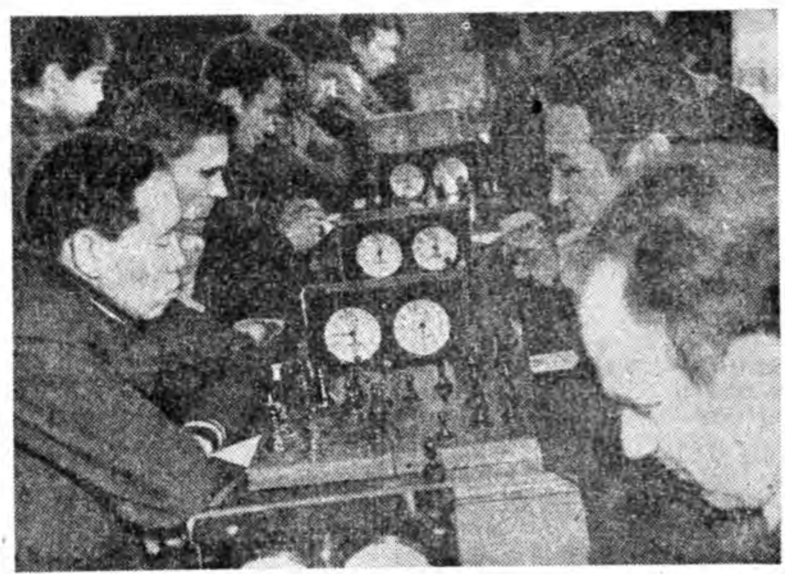

АЛИНИИНЬ ЭРХИМЛЭГШЭ ААБ?

«Труд» бүлгэмэй спортын ордон соо шатараар түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн түрүүшын мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотын спортын зургаан бүлгэмэй шатаршад хабаадалсана. Энэ мүрысөөн профсоюзай XXV съездэдэ зорюулагданхай. Тиимэһээ хюлгэ дээрэ шанга тулалдаан болоно. Жэшээнь, «Спартак», «Локомотив» бүлгэмүүдэй шатаршад соо-һоо, илангаяа залуушуул шадамар бэрхээр наадажа гараа. Тиигэжэ Краснов Бурловые, Гончаров Мироновые, Алексеев Крыловые шүүһэн байгаа. Тиибэ яабашье хоёр командын шатаршадай уулзалга —5:5, хойшолуулагдамал хоёр партитайгаар дүүрэһэн байна.

Нааданай түрүүшын үдэр «Труд» бүлгэмэй шатаршадай команда «Забайкалец» клубай шатаршадые 7,3:3,5 гэһэн тоотойгоор, нэгэ хойшолуулагдаһан партитайгаар шүүжэ гараба. Эндэ «Труд». бүлгэмэй шатаршад Залкинд, Енин, Ильин, Черноскутов, Игумнова, Дорофеева, Скрыжевская гэгшэд шадамар бэрхээр наадажа, командынгаа гэшүүдые баясуулаа, омогорхуулаа.

Нааданай хоёрдохи үдэр «Буревестник», «Локомотив» командануудай дунда шанга тулалдаан болоо. Эндэ дүрбэн часай туршада үргэлжэлһэн нааданай дүн 5:5 гэһэн тоотой болоод ябаа. Гансал шатаршад Бурлов Жигжитов хоёрой нааданай дүүрэхэдэ, али командын шүүһэниинь мэдэгдэхэ байһан. Зүгөөр һайн байдалтай болоһон Бурлов наадаха сагайнгаа дүүрэтэр харюугай һайн ябадал хэжэ үрдингүй шүүгдэшэһэниинь халагламаар байгдаа. Тиигэжэ эндэ «Буревестник» бүлгэмэй команда 6:5 гэһэн тоотойгоор уулзалгаяа шүүжэ гараба.

«Спартак» бүлгэмэй шатаршад Краснов, Алексеев, Гончаров, Громов; Филиппенко, Булдаева, Фомкина гэгшэд шадамараар наадажа, командадаа шухала очконуудые асарһан байна. Эдэнэр «Забайкалец» клубай шатаршадые 8:4 гэһэн тоотойгоор шүүгээ ха юм. Мүн «Урожай», «Труд» бүлгэмүүдэй шатаршадай уулзалга мүнөө дээрээ 4:5 гэһэн тоотой болонхой. «Труд» бүлгэмэй шатаршад эндэ шүүжэ ябаашье һаа, хойшолуулагдаһан хоёр партидаа ахирхан байдалтай.

Хоёр нааданай удаа «Спартак» —13, «Труд» —12,5, «Локомотив» —10, «Забайкалец» —7,5, «Буревестник» — 6, «Урожай» команда 4 очкотой болонхой.

А. МИХАЙЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нааданай үе.
М. СУТУРИНАЙ фото.

ИЗРАИЛИИН ЗОН ОЛООРОО ҮГЫРНЭ

ХААНА ЮУН БОЛОНОБ

БАНГЛАДЕШЭЙ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫЕ МЭДЭРБЭ

БЕЛГРАД. (ТАСС). Югославиин Социалис Федеративна Республикын Союзна гүйсэдхэхы Вече Бангладешэй Арадай Республикые мэдэрхэ гэжэ шиидхэбэ.

ДРВ-гэй МИД-эй мэдүүлгэ

ХАНОЙ. (ТАСС). Индохитадай оронуудта эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй дайнда Таиландын засагаархидай хабаадалсажа байһые буруушааһан мэдүүлгэ ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министерство тунхаглаа.

Тэрээн доторнь нигэжэ хэлэгдэнэ: Таиландда байрладаг американ авиаци Лаосые, Камбоджые, Урда Вьетнамые, ДРВ-е бомбодоно. Лаосой сүлөөлэгдэһэн районууд худар добтолго хэхын тула хэрэглэгдэжэ байгаа элдэб частьнууд ба подразделенинүүд Таиландһаа Лаос худар абаашагданхай. Тэрээнһээ гадна, Таиландын сэрэгэй «советнигүүд» Лаос ба Камбоджо руу эльгээгдэһэн байна.

ЭРИД ШҮҮМЖЭЛБЭ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сенадтахи демокрадуудай ударидагша М. Мэнсфилд «Ороной байдал тухай» США-гай президент Р. Никсонэй хандалга бэшэгые шэнжэлхэ зуураа, энэ жэлэй сэрэгэй ехэ гаргашануудые улам нэмээхэ гэһэн правительствын шиидхэбэриие эрид шүүмжэлбэ. Январиин 23-да телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, нигэжэ мэдүүлээ: «Сэрэгэй хэрэгтэ дан ехэ мүнгэ гарганабди. Сэрэгэй гаргашанууд манай экономикодо хэмжээлэшэгүй ехэ хохидол ушаруулна».

Энээнтэй дашарамдуулан, Номгон ба Индиин океануудта, Дундада далайда байгаа американ сэрэгүүдые бүри олон болгохо гэһэн политикые буруушааба. Далайнууд ба океанууд дээрэ булиоу байдалтай болохо гэдэг хуушан политикаяа үргэлжэлүүлбэл, ороной экономико доройтуулан муудхааха байна гэжэ сенатор тусхайлан тэмдэглэбэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ЛАОС ПАТРИОДУУДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Боловен гэжэ хада гүбээтэ нютагуудтахи патриотическа хүсэнэй хэһэн ябуулганууд тухай коммюникее Лаосой Арадай-сүлөөрэлгын армиин дээдэ командовани тунхаглаба.

Каосан Патет Лао гэжэ агентствын тарааһан тэрэ коммюнике дотор нигэжэ хэлэгдэнэ: 1971 оной хура бороогой үедэ хархис хүсэнүүд США-гай заабариин ёһоор, американ авиацяар дэмжэгдэн, американ «советнигүүдэй» хүтэлбэри доро Урда Лаосто сэрэгэй ехэ ябуулгануудые хэһэн байна. Хархис хүсэнүүдэй 30 батальон, Таиландын хүлһэншэдэй табан батальон хүрэтэр сэрэгүүдэй хабаадаһан тэдэ ябуулгануудай үеэр нютагай хүн зондо эсэргүү олон муухай аашанууд гаргагдаһан. Залуушуул Вьентьянай армида хүсөөр татагдаһан, хэдэн районуудай хүн зон концлагерьнуудта ябуулагдаһан, бүхэли тосхонууд үгы хэгдэһэн, хүн зониинь алагдаһан байгаа.

Патриодуудай зэбсэгтэ хүсэнүүд Арадай-сүлөөрэлгын армиин дээдэ командованиин захиралта дүүргэн, хүн зоной зүгһөө дэмжэгдэн, Боловен нютагта һөөргэдэн добтолжо, дайсанай сэрэгүүд ба техникэдэ ехэ гэмтэл хохидол ушаруулаа. 1971 оной декабриин 6-һаа 1972 оной январиин 11 хүрэтэрхи үе соо эндэхи патриодууд дайсанай 1800 солдадые хүлһөөнь буулгаа, Вьентьянай сэрэгүүдэй 42-дохи тусхай бүлэглэлдэ, Таиландын хоёр батальондо ехэ гэмтэл ушаруулаа.

Сэрэгэй техникын талаар дайсанай гээлтэ хоролтонь гэбэл, элдэб янзын 500 гаран ехэ буу, тэрэ тоодо ехэ калибрай 50 буу ба хүндэ пулемёдууд бии.

Израилиин түримхэй хараа бодолые США дэмжэнэ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Холбоото Штадууд Израильда шэнэ буу зэбсэгүүдые үгэжэ, правительствын эзэрхэг түримхэй хараа бодолые саашадаашье дэмжэхэ һанаатай. «Вашингтон пост» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Дүтын Зүүн зүгэй ба Урда Азиин хэрэгүүдээр гүрэнэй секретариин туһалагша Дж. Сиско, Израильһаа США-да байдаг элшэн сайд И. Рабин гэгшэд эндэ хэлсээ хэхэдээ, американ сэрэгэй самолёдууд ба бусад түхэлэй зэбсэгүүд саашадаа Израильда үгтэхэ гэжэ тэмдэглээ.

МҮРДЭЛГЭ ХАШАЛГАДА ЭСЭРГҮҮСЭН ТЭМСЭНЭ

ЛОНДОН. (ТАСС). Лондондерриин (Хойто Ирланди) 3 мянга гаран хүн Англиин эзэмдэлгын сэрэгүүдэй ба «Аюулгүйн хүсэнүүд» гэдэгүүдэй үүдхэжэ байгаа хэһээлгэ мүрдэлгэнүүдые буруушаалгын жагсаалда хабаадаба.

Эндэхи засагаархид жагсаалшадтай тэмсэхын тула 1700 солдат ба полициин зэбсэглэмэл 400 шахуу сагдаанарые табяа. Солдадууд ба жагсаалда хабаадагшадай хоорондо тулалдаанууд болобо. Солдадууд, полициинхид «си-эс» гэжэ хорото газ хэрэглэһэн, резинэ һомоор буудаһан байна. Жагсаалшадай ба һуурин зоной дундаһаа хэдэн хүн шархатаа. Олохон хүнүүд баригдажа тушаагдаа.

Юумэнэй үнэ сэн улам хүндэрнэ

МАДРИД. (ТАСС). Нёдондо Испанида юумэнэй үнэ сэн 8,1 процентээр хүндэрһэн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдлэл хэрэгсэлнүүдэй оптово сэн 5,6 процентээр дээшэлһэн байна.

Эдэ мэдээнүүдые Национальна тоо бүридхэлэй институт дурдаба.

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). «Юрэнхы дэлгүүртэ» Англиин, Ирландиин, Даниин ба Норвегиин орохо тухай документнүүдтэ гар табигдаба. Эдэ дүрбэн орон атомай хүсэ хэрэглэхэ Европын нэгэдэлдэ, Европын нүүрһэнэй ба буладай нэгэдэлдэ мүн лэ орохо юм ха.

Хэрбээ «зургаанай» оронуудай парламентын, тэрэшэлэн Англиин, Ирландиин, Даниин ба Норвегиин мүнөөдэр гар табигдаһан документнүүдые эсэслэн баталаа һаань, Европын экономическа нүхэсэлые (ЕЭС) үргэдхэхэ тухай шиидхэбэри 1973 оной январиин 1-һээ хүсэндөө орохо ёһотой байна.

ЕЭС-эй ШЭНЭ ГЭШҮҮД

ЕЭС-тэ дүрбэн шэнэ ороной нэгэдэхын урда тээ удаан саг соо, 10 шахуу жэлэй туршада бэрхэтэй хэлсээнүүд хэгдэһэн байгаа.

Хабаадагша талануудай дунда арсалдаанай гараһанһаа, Франциин буруушааһанһаа уламжалан, тэдэ хэлсээнүүдэй нэгэнтэ бэшэ таһалдаһаниинь мэдээжэ.

«Юрэнхы дэлгүүр» үргэдхэхые, буруушаагшадай һанамжын ёһоор, ЕЭС-тэ шэнэ оронууд, түбхын түрүүндэ Англи оробол, энэ бүлэглэлдэ хабаатай оронууд худар американ капиталай шурган нэбтэрэлгые хүнгэдхэжэ магад гээд түбэгшөөһэн байгаа.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» хабаадагша оронуудай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ эмхи шэнэ бүридэлтэй болоод байхадаа, урдынхиһаа ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарха гээд багсаана.

Хэһээлгэ, мүрдэлгын политикые буруушаана

ЛОНДОН. (ТАСС). «Онсо түлөөлэлгэ тухай хуулиин» үндэһөөр баригдажа хаагдаһан хүнүүдэй байдаг «Магиллиган» гэжэ концлагерь тээшэ дабшаһан буруушаалгын жагсаалда һан гражданэ эрхын түлөө хүдэлөөнэй уряагаар январиин 23-да гурба мянган ирландецууд хабаадаа. Лондоной ба Белфастын засаглагшадай мүрдэлгэ хюдалгын ба зоргоороо аашалалгын политика буруушаалгын тэмдэг болгогдон иимэ дабшалта үнгэргэгдэбэ.

Лагериин оршондо англиийска сэрэгүүд ба юнионис полициинхид абаашагдажа, жагсаалда хабаадагшадые угтаһан байна. Энээндэ хабаадаһан олохон хүнүүд шидамаар сохюулһан, резинэ һомоор буудагдан шархатаһан байха юм.

Буруушаалгын жагсаалда хабаадалсаһан, Хойто Ирландиин парламентын гэшүүд Джон Хьюм, Айвон Купер гэгшэд тусхай заабари абаһан английска солдадуудай «жэгшүүритэ ябуулгануудые» мүрдэхэ эрилтэ засагай урда табиба.

З. А. Бхуттын пресс-конференци

КАРАЧИ. (ТАСС). «Индиин хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаха, зүришэлдөөгөө зүб зүйтэй, тэгшэ эрхэтэйгээр заһаруулха тухай хөөрэлдөөнүүдые хэхээр бэлэн байнаб. Тэрэшэлэн шейх Маджибур Рахмантай уулзахые хүсэнэб», — гэжэ Пакистанай президент З. А. Бхутто Ларканда болоһон пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ.

З. А. Бхутто пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, январиин һүүл багта хэдэ хэдэн оронуудаар, тэрэ тоодо Турци, Тунис ба Ливеэр аяншалхаб гэбэ.

«ПРАВИТЕЛЬСТВАДА зүрюу» ябуулга хэһэнэйнгээ түлөө 16 наһа гүйсөөгүй олон тоото залуушуулые греческэ сэрэгэй диктатура түрмэдэ олоор хааба гэһэн мэдээсэл газетэнүүдтэ тунхаглагдана.

«Дейли уорлд» гэжэ американска газетэдэ гараһан юм. «Таанад баһа тиишээ гүт?» гэһэн карикатура харанат.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Үхэр малые шахан таргалуулгада — онсо анхарал» — түрүү бэшэг. Шан...тын бригадын материал. Бур. АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваровай худалдаа наймаанай, хүн зоной ажаһуудал хангагшадай республиканска зүблөөн дээрэ хэһэн элид хэлһээ. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Нүхэр Н. Б. Пивоваровай хэһэн элидхэлэй түгэсхэл. Элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ.

Гурбадахи хуудаһанда: «Хамтын хэлсээн» — В. Кудряшовой статья. «Түсэбтэ табан жэлдэ — габшагай ажал» — Ю. Коркиной корреспонденци. АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонинууд. Хилын саанаһаа. Сонсохолнууд.

Сагай уларил

ЯНВАРИИН ТҮРҮҮШЫН ХАХАД

Үнгэрһэн хахад һарын туршада республика доторнай саһаар бага, газаа хүйтэншэг байба. Дунда зэргээр 23—28 градус хүйтэн байгаа. Республикын урда зүгэй болон Байгал шадарай аймагуудта 12—18 градус хүйтэн болоходонь, бусад аймагуудта 4—9 градусаар үлүү хүйтэн болоо. Юрэнхы дээрэнь нёдондо жэлтэй жэшэжэ үзэхэдэ, 2—4 градусаар үлүү хүйтэн байхадань, хойто аймагуудта 1—2 градусаар дулаан байгаа.

Республика дотор һүниндөө 32—36, хойто ба зүүн хойто аймагуудта 25—30 градус хүйтэн болоһон байна. Хахад һара соо шанга һалхин болоогүй, харин зарим үдэртэ секундын 7—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилаад абаа.

Саһан хаанашье бага. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай болон Байгал шадарай аймагуудта 1—4 миллиметр саһан ороһон. Баргажан голой зарим нютагууд 21—30 сантиметр зузаан саһаар хушагданхай. Бэшэ тээ ороһон саһанай зузаан миин 2—5 сантиметр болоно.

Газарай хүрьһэн 180—250 сантиметр гүнзэгыдэ хүрэнхэй.

Мал адуулхада яһала аятай үе байгаа. Зарим нэгэ үдэрнүүдтэ һалхинай хоротойгоор үлеэгээшье һаа, ехэнхи сагта мал бэлшэһээр байгаа гээшэ.

Январиин арба гаранаар бүрхэгшэг байба. Тиигэбэшье саһан ороогүй. Һулахан һалхитай. Һүниндөө 26—31, үдэртөө 16—21 градус хүйтэн байгаа.

Л. ГОНЧАРОВА,
гидрометобсерваториин инженер-агрометеоролог.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-03359. Заказ № 118